

**UCHWAŁA NR XXXVI/245/21
RADY GMINY DUSZNIKI**

z dnia 23 lutego 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych w Gminie Duszniki na lata 2021- 2030**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Rada Gminy Duszniki uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminna strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Duszniki na lata 2021- 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Duszniki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Liszkowski

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DUSZNIKI

NA LATA 2021 - 2030

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	4
1.	METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	5
2.	KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	6
3.	UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	7
4.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY DUSZNIKI	13
1.	POŁOŻENIE.....	13
2.	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	14
3.	KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY	16
3.1.	SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	16
3.2.	RYNEK PRACY	20
3.3.	WYCHOWANIE I EDUKACJA.....	21
4.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	25
5.	KULTURA, SPORT I REKREACJA	26
6.	OPIEKA ZDROWOTNA	28
7.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	29
8.	POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	29
8.1.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI	29
8.2.	POMOC SPOŁECZNA	32
8.3.	ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	39
III.	KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	41
1.	DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO.....	42
1.1.	WSPIERANIE RODZINY	42
1.2.	WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	49
1.3.	ZDROWIE PSYCHICZNE.....	57
1.4.	PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ HAZARDU.....	59
1.5.	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	69
1.6.	AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	77

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	82
1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA.....	88
1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI	95
2. ANALIZA SWOT	98
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	101
4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	101
5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	102
6. MONITORING	102
7. RAMY FINANSOWE	103
8. EWALUACJA	106
8.1. ZAKRES EWALUACJI	106
8.2. SPOSÓB EWALUACJI.....	106
8.3. NARZĘDZIA EWALUACJI.....	106
8.4. OKRES EWALUACJI.....	107
9. OCENA RYZYKA	107
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE	108
V. BIBLIOGRAFIA	110
VII. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	111
1. SPIS RYSUNKÓW	111
2. SPIS TABEL	111
3. SPIS WYKRESÓW	112

Wykaz skrótów:

UG – Urząd Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

PP – Posterunek Policji

BPiCAK – Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury

KGW – Koło Gospodyń Wiejskich

PZPPP – Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki na lata 2021-2030¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Duszniki. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki na lata 2021-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Duszniki.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii wykorzystano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej: Art. 16 b, Art. 17, Art. 19.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy Duszniki jest przyjęta przez Radę Gminy Uchwałą Nr XVII/124/15 z dnia 29 grudnia 2015 roku *Strategia Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024*. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju określa najogólniejsze wizje Gminy w przyszłości – pożądany obraz do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1492),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 278 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),

27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytucznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy,
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego,

- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej,
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych,
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej,
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono: wzrost i konkurencyjność, sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową oraz adaptacyjność zasobów pracy, odpowiedni potencjał infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, gospodarkę opartą na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego, solidarność i spójność regionalną, poprawę spójności społecznej, sprawne państwo oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

⁵ Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wraz z „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020”.

Programowa zgodność Strategii z:

- „Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”,
- „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020”,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY DUSZNIKI

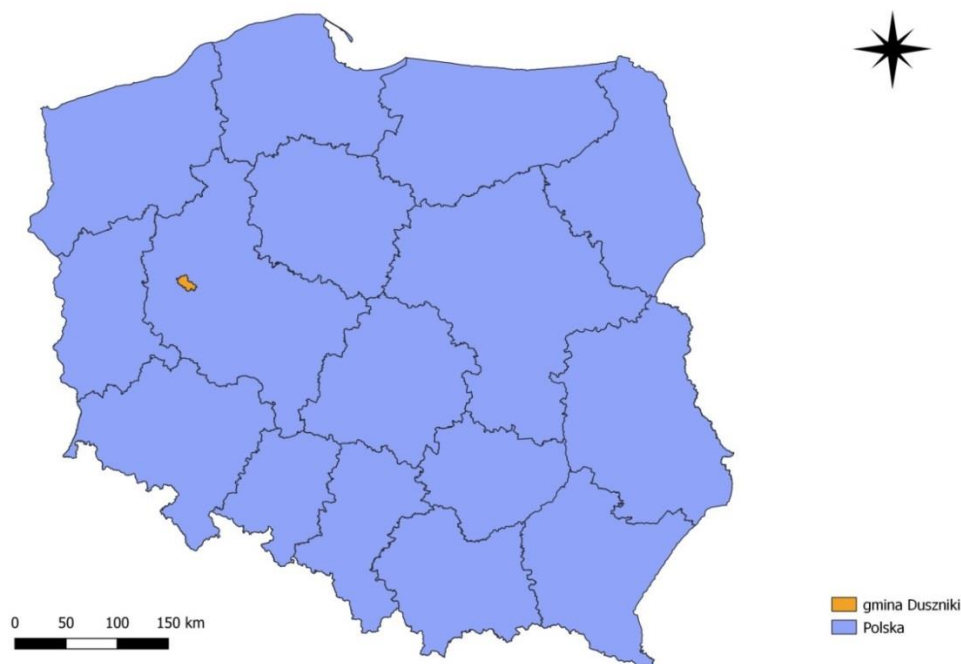
1. POŁOŻENIE

Gmina Duszniki to gmina wiejska położona w zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie szamotulskim. Powierzchnia Gminy wynosi 156 km² i stanowi 13,93% powierzchni powiatu. Gmina graniczy:

- od północnego wschodu z gminą Kaźmierz,
- od północy z gminą Szamotuły,
- od północnego zachodu z gminą Pniewy,
- od zachodu z gminą Lwówek,
- od południowego zachodu z gminą Kuślin,
- od północy z gminą Opalenica i gminą Buk,
- od południowego wschodu z gminą Tarnowo Podgórne.

Przez gminę Duszniki przechodzi droga krajowa nr 92 relacji Świecko – Warszawa – Terespol oraz autostrada A2.

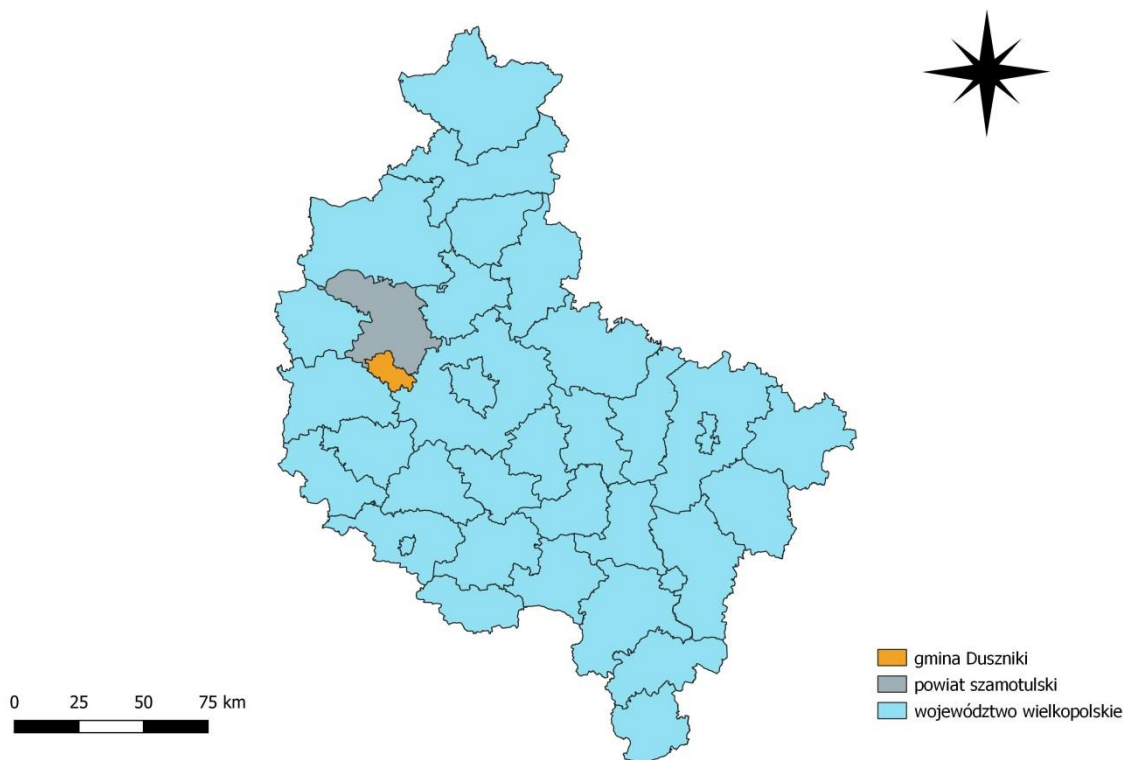
Rysunek 1. Położenie gminy Duszniki na mapie Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (bdot10k)

Gmina Duszniki podzielona jest na 18 sołectw tj.: Brzoza-Grodziszczko, Ceradz Dolny, Chełminko, Duszniki, Grzebienisko, Kunowo, Mieściska, Młynkowo, Niewierz, Podrzewie, Sarabia, Sędzinko-Zalesie, Sędziny, Sękowo, Wierzeja, Wilczyna, Wilkowo, Zakrzewko.

Rysunek 2. Gmina Duszniki na tle województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (bdot10k)

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwi wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Liczba ludności na terenie gminy Duszniki pod koniec 2019 roku wyniosła 9 109 osób (stan na 31.12.2019). Pod względem płci różnica była minimalna, niewielką przewagę miały

kobiety – 4 558 osób, a liczba mężczyzn równa była 4 551 osób. W okresie 2018-2019 liczba mieszkańców Gminy zwiększyła się o 112 osób (tj. o 1,2%).

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Duszniki z podziałem na płeć w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2017	2018	2019
Ogółem	Osoba	8 933	8 997	9 109
mężczyźni	Osoba	4 444	4 480	4 551
	%	49,7	49,8	50,0
kobiety	Osoba	4 489	4 517	4 558
	%	50,3	50,2	50,0

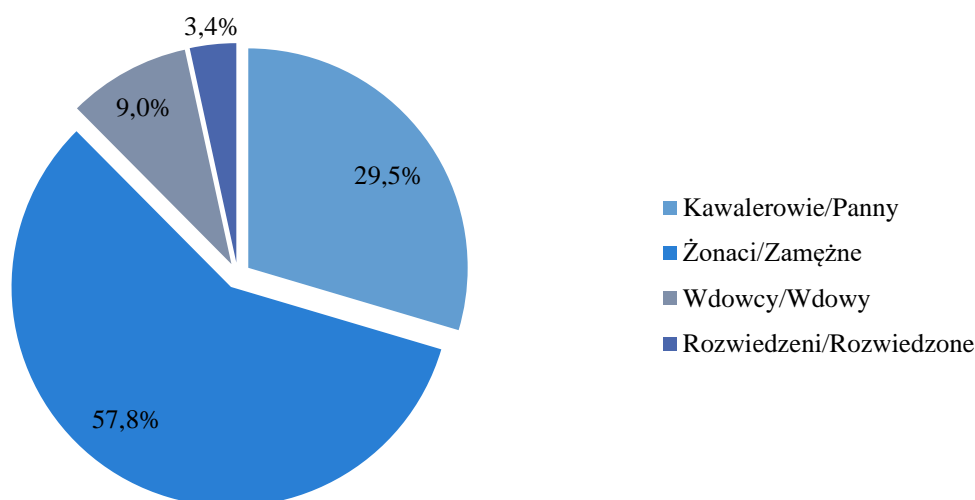
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Współczynnik feminizacji dla gminy Duszniki wynosi 100, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 100 kobiet. Wskaźnik ten jest nieco niższy w porównaniu do wskaźnika feminizacji w województwie wielkopolskim, który kształtuje się na poziomie 106.

Mieszkańcy gminy Duszniki zawarli w 2019 roku 23 małżeństwa, co oznacza, że zostało zawartych 2,5 małżeństwa na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości województwa wielkopolskiego, gdzie wynosi ona 5,0.

Z danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku wynika, iż 29,5% mieszkańców gminy Duszniki jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 3,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,0% stanowią wdowy/wdowcy. Stan cywilny mieszkańców obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców gminy Duszniki

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Wskaźnikiem dodatkowo obrazującym dynamikę zmian w strukturze demograficznej jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń

żywych, a liczbą zgonów w gminie Duszniki jest dodatni i wynosi 63, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 6,96 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2017-2019 przyrost naturalny w Gminie zawsze przyjmował wartość dodatnią.

Tabela 2. Przyrost naturalny dla gminy Duszniki w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe ogółem	114	97	133
zgony ogółem	63	85	70
przyrost naturalny ogółem	51	12	63

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowano łącznie 175 zameldowań oraz 90 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji dla gminy Duszniki wynosiło 85. Warto zaznaczyć, że saldo migracji od 2017 roku cały czas przyjmuje wartości dodatnie i znacznie wzrosło. Szczegółowe informacje dotyczące salda migracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Migracje na pobyt stały w gminie Duszniki w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
zameldowania	147	158	175
wymeldowania	77	115	90
saldo migracji	70	43	85

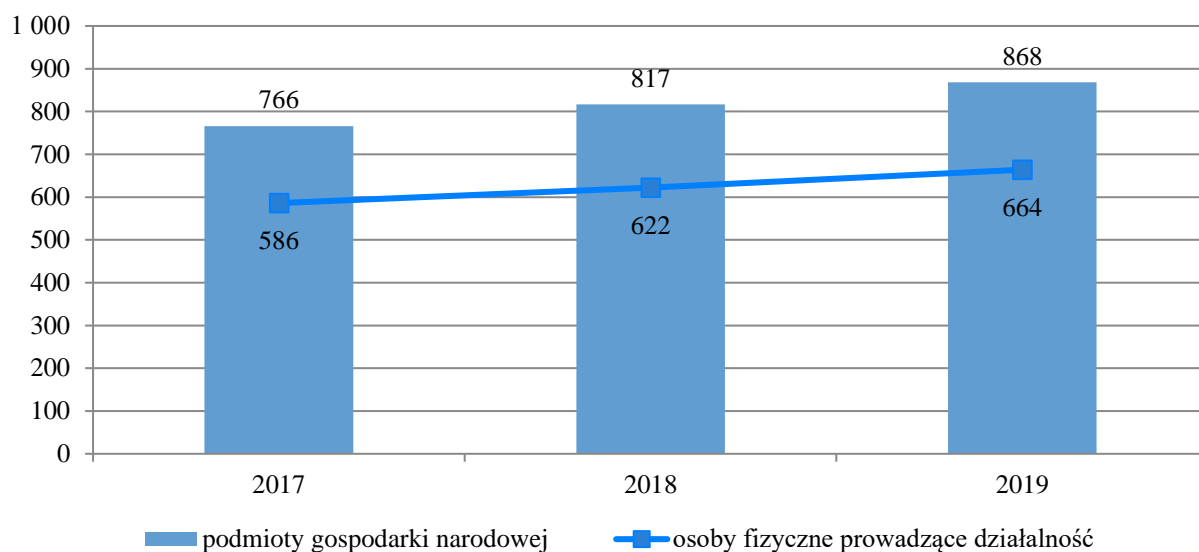
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

W gminie Duszniki na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 868 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 664. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 622, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 817. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Duszniki ulegała systematycznemu wzrostowi.

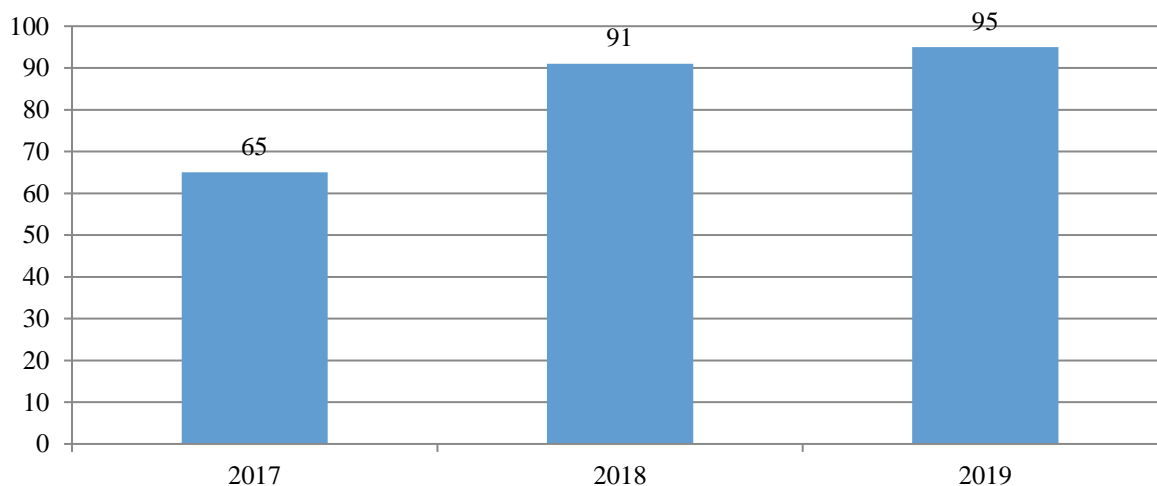
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowanych zostało 95 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2018 roku oznacza to wzrost o 4 podmioty, natomiast w porównaniu do roku 2017 o 30. Widoczny jest stopniowy wzrost nowo rejestrowanych podmiotów. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Duszniki według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 835 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest 28. Na terenie Gminy funkcjonują 4 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników oraz jedno duże przedsiębiorstwo, które zatrudnia od 250 do 999 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Duszniki według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych);
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

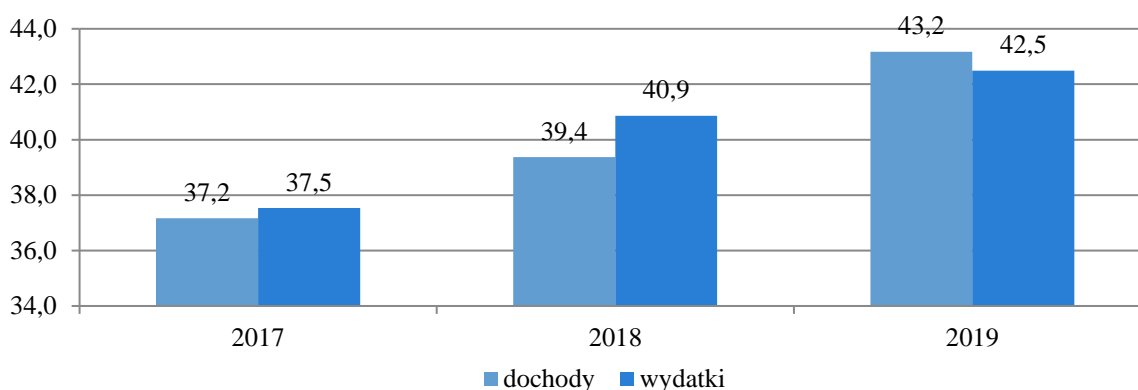
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;

- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Struktura dochodów Gminy na przestrzeni lat 2017-2019 była zróżnicowana. W 2017 roku dochody Gminy kształtowały się na poziomie 37,2 mln zł, natomiast wydatki były niewiele wyższe i wynosiły 37,5 mln zł. W 2018 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy Duszniki, przy czym wydatki były wyższe o 1,5 mln zł niż dochody. W 2019 roku wydatki osiągnęły wartość 42,5 mln zł i były niższe od dochodów o 0,7 mln zł.

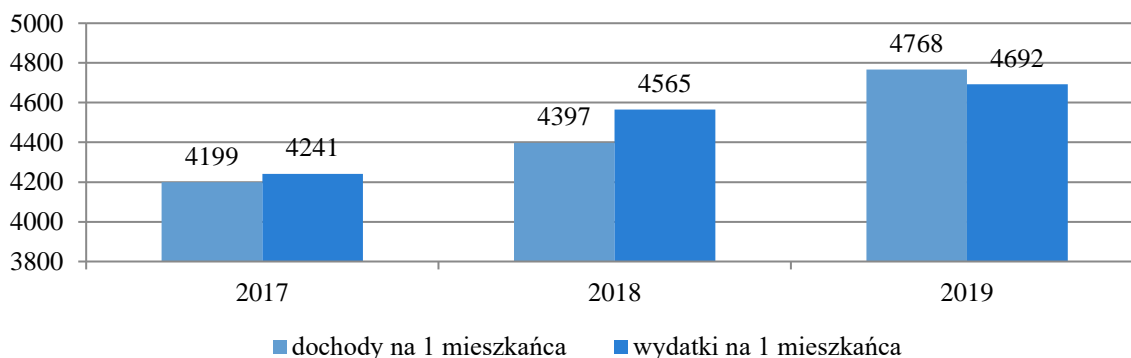
Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochody Gminy w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4 768 złotych. Wydatki Gminy w przedmiotowym roku, kształtowały się na niższym poziomie – 4 692 złotych. W porównaniu do lat poprzednich widoczny jest wzrost dochodów na 1 mieszkańca w gminie Duszniki.

Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

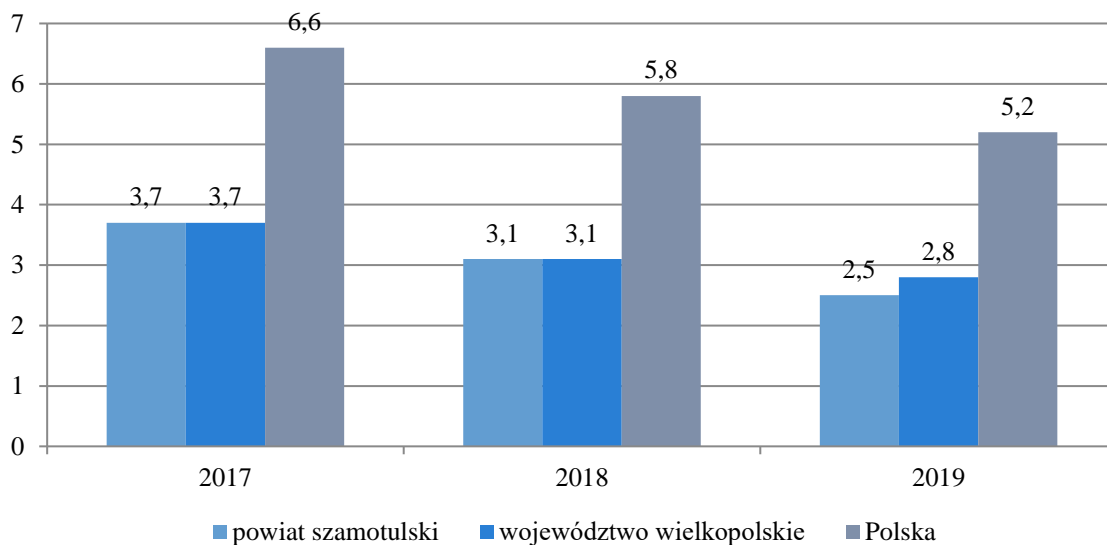
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim. W 2019 roku wynosiła ona 2,5%, a więc była niższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie wielkopolskim (2,8%) i znacznie niższa niż w całej Polsce (5,2%). Od 2017 roku stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce i województwie. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

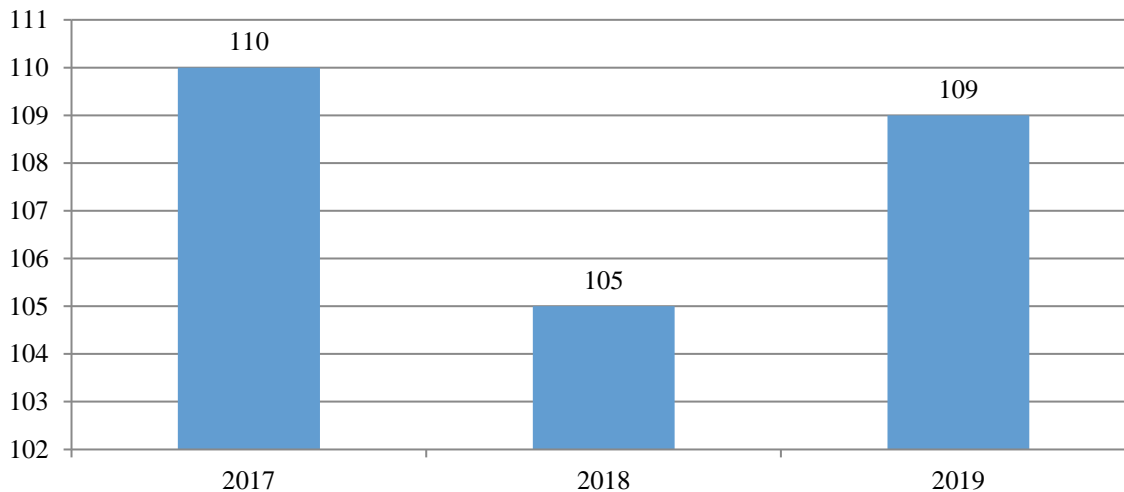
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w gminie Duszniki na 1000 mieszkańców pracowało 109 osób⁶. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 997. Analizując tę kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących

⁶ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

kobiet jest większy od odsetka mężczyzn. Kobiety stanowiły bowiem 51,8% wszystkich pracujących (516 osób), natomiast mężczyźni 48,2% (481 osób).

Wykres 7. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

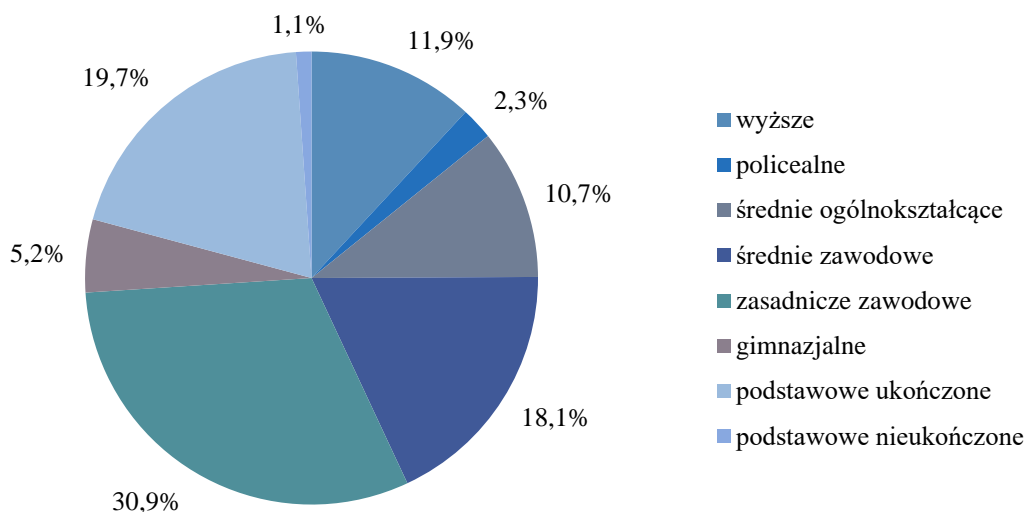
3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy Duszniki przedstawia się następująco:

- 11,9% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,3% wykształcenie policealne,
- 10,7% średnie ogólnokształcące,
- 18,1% średnie zawodowe,
- 30,9% zasadnicze zawodowe,
- 5,2% gimnazjalne,
- 19,7% podstawowe ukończone,
- 1,1% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego, mieszkańcy gminy Duszniki mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,5%) oraz zasadnicze zawodowe (22,7%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (39,7%) i średnie zawodowe (18,8%).

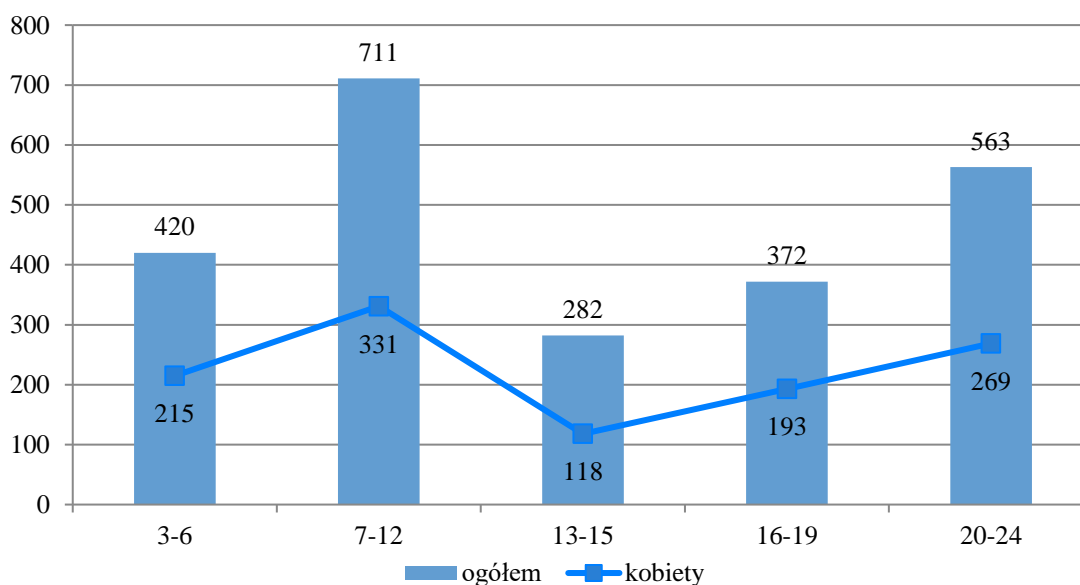
Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 2 348 mieszkańców gminy Duszniki. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (711 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (563 osoby), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (420 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

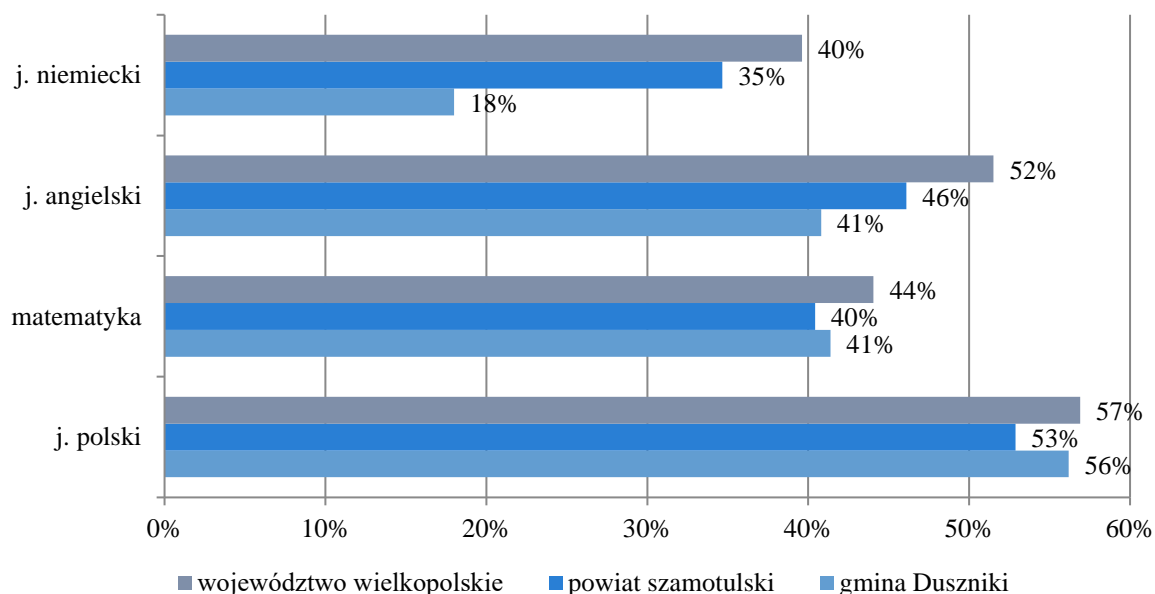
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie gminy Duszniki funkcjonują następujące publiczne szkoły i przedszkola:

- Szkoła Podstawowa w Dusznikach z filią w Podrzewiu,
- Szkoła Podstawowa w Grzebienisku z oddziałami przedszkolnymi,
- Szkoła Podstawowa w Sędzinku z oddziałami przedszkolnymi,
- Zespół Przedszkoli w Dusznikach (Duszniki, Podrzewie, Sękowo).

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Duszniki, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie Gminy uzyskali z połowy przedmiotów wyższe wyniki w stosunku do uczniów z całego powiatu. Ósmoklasiści najlepiej poradzili sobie z językiem polskim i matematyką. Wyjątek stanowią wyniki uzyskane z języka niemieckiego, które są niższe w stosunku do tych, które zostały osiągnięte na terenie całego województwa oraz powiatu.

Wykres 10. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa

Źródło: *oke.poznan.pl*

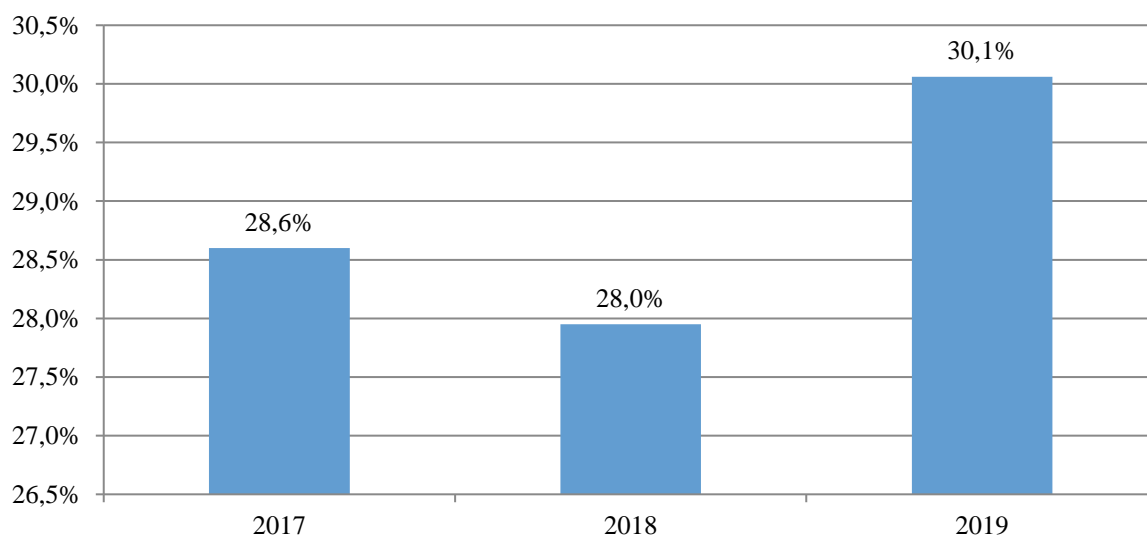
Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych

form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁷.

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 10 736 015,53 zł, w 2018 roku kształtowały się na poziomie 11 425 510,55 zł, natomiast w 2019 roku Gmina poniosła wydatki z tym związane w wysokości 12 774 745,62 zł.

Co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków Gminy. Możemy zauważyć wzrost udziału wydatków na ten cel w 2019 roku w porównaniu do roku 2018. W 2017 roku wydatki te stanowiły 28,6%, w 2018 roku – 28,0%, natomiast w 2019 roku – 30,1% wszystkich wydatków Gminy.

Wykres 11. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁷ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Duszniki to łącznie 2 619 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku). Na terenie Gminy jest 5 lokali socjalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w 2019 roku kształtowała się na poziomie 104,5 m², co jest wartością większą w porównaniu do całego województwa wielkopolskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 81,6 m² oraz do całego kraju, gdzie jej wartość wynosiła 74,20 m². W przedmiotowym roku wypłacono 67 dodatków mieszkaniowych.

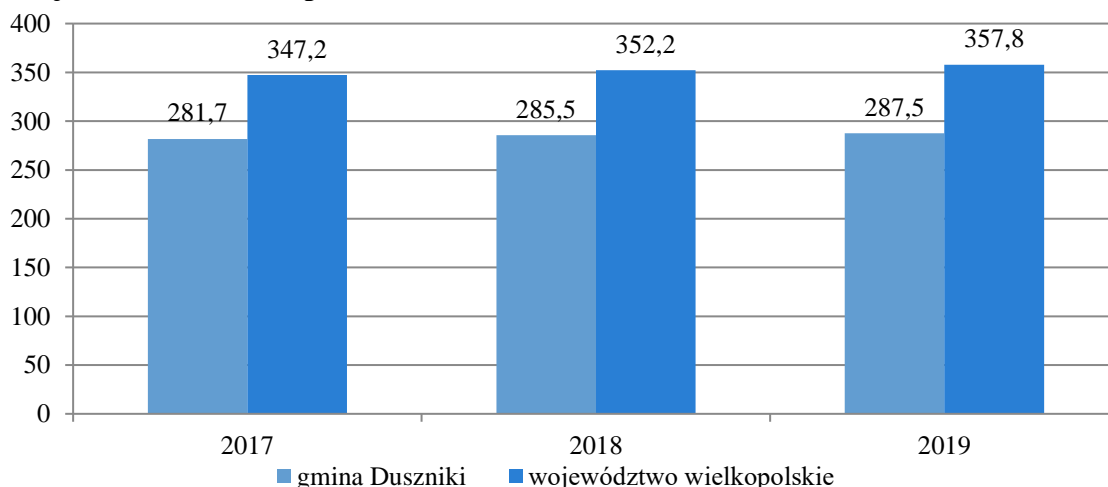
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba mieszkań	2 516	2 569	2 619
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m²)	104,3	104,5	104,5
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	77	47	67

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadających na każdych 1000 mieszkańców w gminie Duszniki w roku 2019 jest mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie wielkopolskim. W Gminie jest to 287,5 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 357,8. Możemy zauważyć, że z roku na rok powolnie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców. Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2017-2019 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 12. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w gminie Duszniki oraz województwie wielkopolskim w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w gminie Duszniki według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2019 roku przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkań wyposażonych w wodociąg jest 2 578 (98,4% wszystkich mieszkań), mieszkań wyposażonych w łazienkę – 2 408 (91,9% wszystkich mieszkań), natomiast posiadających centralne ogrzewanie – 2 131 (81,4% wszystkich mieszkań).

Tabela 5. Liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2016-2018

rodzaj instalacji	2017	2018	2019
wodociąg	2 475	2 528	2 578
łazienka	2 305	2 358	2 408
centralne ogrzewanie	2 028	2 081	2 131

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Główną działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury Duszniki. Biblioteka zajmuje się:

- organizacją spotkań z pisarzami i poetami,
- organizacją konkursów (literackich, recytatorskich, plastycznych) dla mieszkańców Gminy,
- prowadzeniem lekcji bibliotecznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- organizacją wernisaży i wystaw tematycznych.

W ramach działania BPiCAK dzieci z gminy Duszniki mogą brać udział w spotkaniach edukacyjnych, nauce gry na skrzypcach oraz gitarze, zajęciach z misji głosu, warsztatach tanecznych, zajęciach baletowych lub warsztatach kulinarnych.

Do zadań Biblioteki należy również promocja i upowszechnianie czytelnictwa, popularyzacja literatury, udzielanie informacji oraz profesjonalna pomoc użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości. Biblioteka oferuje zbiory o uniwersalnym profilu, księgozbiór, który składa się z ok. 30 tys. woluminów, gromadzone multimedia (audiobooki, płyty CD i CD-ROM, przezrocza, kasety VHS), prasę oraz dokumenty życia społecznego. Miejsce to jest istotnym ośrodkiem wiedzy regionu i środowiska lokalnego⁸.

⁸ <http://www.bpicak.pl/index.php/biblioteka/o-bibliotece>

W 2019 roku na terenie Gminy zrealizowano m.in.:

- „Edukacyjne spotkania, ze sztuką” – cykl comiesięcznych spotkań edukacyjnych dla dzieci dotyczących szeroko rozumianej sztuki;
- „Cała gmina czyta dzieciom” – cykliczna akcja, której adresatami są sześciolatki z przedszkola z Dusznik, Podrzewia i Sękowa, polegająca na czytaniu dzieciom bajek, wierszy i innych historii przez znanych dorosłych mieszkańców;
- „Ferie z Biblioteką” – półkolonie dla dzieci w okresie ferii, podczas tygodniowych zajęć dzieci uczestniczyły w zajęciach plastycznych, kulinarnych, tanecznych, były widzami spektaklu teatralnego i seansu kinowego;
- Ptasie warsztaty dla przedszkolaków – spotkanie z przedszkolakami i próba odpowiedzi na pytanie „czy ptaki mają zęby”;
- Andrzejki dla dzieci – wieczór z wróżbami dla dzieci, przypomnienie dawnych tradycji andrzejkowych;
- Warsztaty Świątecznego Rękodziela w Dusznikach i w Grzebienisku – manualne zajęcia dla dzieci i rodziców – tworzenie ozdób bożonarodzeniowych;
- DuszFest – I mini festiwal muzyki rockowej;
- „Za lepsze czasy” – spektakl teatralny w wykonaniu Marka Siudyma i Jacka Kałuckiego;
- Festyn „Postaw na Rodzinę” – festyn z elementami profilaktyki przygotowany dla rodzin z dziećmi z okazji święta najmłodszych z licznymi atrakcjami;
- Kabaretowa sobota i „Świrowisko” – czyli Doniesienia oraz Pogłoski z Domu Specjalnej Troski – program kabaretowo-muzyczny w wykonaniu aktorów Teatru Muzycznego HALS⁹.

Popularyzacją rekreacji, organizacją zajęć sportowych, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych zajmuje się Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dusznikach. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie składa się z następujących obiektów:

- boiska wielofunkcyjnego,
- boiska do siatkówki plażowej,
- boiska Orlik,
- placu zabaw,
- Polany „Czarny Bocian” wraz ze ścieżką biegową,

⁹ Raport o stanie gminy Duszniki za 2019 rok

- Sali sportowej,
- Sali widowiskowo - sportowej,
- Siłowni zewnętrznych,
- Stadionu lekkoatletycznego.

Do klubów sportowych działających na terenie Gminy należy

- Ludowy Klub Sportowy „Sokół”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Olimp Duszniki”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Spartakus”,
- Ludowy Klub Sportowy „Huragan”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Dyskobol”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Duszniki usługi świadczy Przychodnia Lekarzy Rodzinnych „SALUS” w Dusznikach oraz gabinet lekarski „SANOFI” w Grzebienisku. Mieszkańcy Gminy mogą również korzystać z usług Poradni Stomatologicznej TEC-DENT w Dusznikach.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Duszniki w 2018 roku na 1 przychodnię przypadało 2 999 mieszkańców. Jest to większa wartość od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 2 026. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 3,1 porady w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest mniejszą wartością w stosunku do całego powiatu szamotulskiego.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie w porównaniu do powiatu w 2018 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 026	2 999
przychodnie	45	3
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,9	3,1

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Duszniki o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Posterunku Policji w Dusznikach.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają funkcjonujące w formie stowarzyszeń Ochotnicze Straże Pożarne, działające w Brzozie, Ceradzu Dolnym, Dusznikach, Grzebienisku, Młynkowie, Niewierzu, Podrzewiu, Sarbii, Sękowie, Sędzinach, Sędzinku, Wierzei i Wilkowie.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku¹⁰. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej"¹¹. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹².

Na obszarze gminy Duszniki funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Do organizacji działających na terenie Gminy należą:

¹⁰ <https://poradnik.ngo.pl/>

¹¹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹² M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- Stowarzyszenia:
 - Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „DUSZEK”,
 - Stowarzyszenie Klub Seniora „Złoty Kłosa”,
 - Chór „HALKA”,
 - Stowarzyszenie Kulturalne „DUSZNICZANKA”,
 - Stowarzyszenie Kulturalne „PODRZEWIANKA”,
 - Towarzystwo Miłośników Ziemi Dusznickiej,
 - Stowarzyszenie Pasikonik,
 - Stowarzyszenie Gród Zalesie,
 - Zespół Pieśni i Tańca „PIERWIOSNEK”;
- Kluby sportowe:
 - Ludowy Klub Sportowy „SOKÓŁ”,
 - Uczniowski Klub Sportowy „OLIMP DUSZNIKI”,
 - Uczniowski Klub Sportowy SPARTAKUS,
 - Ludowy Zespół Sportowy HURAGAN,
 - Uczniowski Klub Sportowy DYSKOBOL,
 - Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ”;
- Organizacje pozarządowe, które działają w Gminie, a siedzibę mają poza terenem Gminy:
 - Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Gminy,
 - Bukowskie Towarzystwo AMAZONKI z siedzibą w Buku,
 - Stowarzyszenie Społeczne Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski z siedzibą w Szamotułach,
 - Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Powiatu Szamotulskiego „TACY SAMI”,
 - Koło Łowieckie nr 5 „KUROPATWA” w Poznaniu;
- Ochotnicze Straże Pożarne:
 - OSP w Brzozie,
 - OSP w Ceradzu Dolnym,
 - OSP w Dusznikach,
 - OSP w Grzebienisku,
 - OSP w Młynkowie,

- OSP w Niewierzu,
- OSP w Podrzewiu,
- OSP w Sarbii,
- OSP w Sękowie,
- OSP w Sędzinach,
- OSP w Sędzinku,
- OSP w Wierzei,
- OSP w Wilkowie.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w Gminie Duszniki na 2020 rok*, który został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Duszniki nr XVIII/124/2019 z dnia 22 października 2019 r.

Głównym celem Programu jest budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Duszniki a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmocnieniu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

W obszarze współpracy zawartym w Programie zostały uwzględnione zadania publiczne z zakresu:

- Pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównania szans tych rodzin i osób;
- Działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
- Podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- Działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- Turystyki i krajoznawstwa;
- Działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- Przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;

- Ochrony i promocji zdrowia¹³.

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Duszniki jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Według *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach* zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy Duszniki Nr XXIV/152/12 z dnia 26 czerwca 2012 roku, celem jego działalności jest realizacja zadań pomocy społecznej jako systemu działań profilaktycznych, rozwojowych, opiekuńczych i wychowawczych zmierzających do wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin przeżywających trwałe lub przejściowe trudności życiowe oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a w szczególności:

1. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej na terenie Gminy;
2. niesienie pomocy społecznej mającej na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia;
3. praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie;
4. pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
5. aplikowanie i realizacja projektów dofinansowywanych ze środków krajowych oraz Unii Europejskiej;
6. prowadzenie postępowań i wypłacanie świadczeń przewidzianych przepisami prawa w zakresie zadań własnych i zleconych oraz z upoważnienia Wójta;
7. poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, psychologiczne i inne;
8. koordynowanie działań w zakresie pomocy społecznej poprzez współdziałanie z:
 - organami samorządu gminnego,

¹³ Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w Gminie Duszniki na 2020 rok (uchwała Rady Gminy Duszniki nr XVIII/124/2019 z dn. 22 października 2019 r.)

- Wydziałem Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,
 - Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu,
 - Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach,
 - Publicznymi lub Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej,
 - Organizacjami społecznymi oraz stowarzyszeniami o charakterze charytatywnym,
 - Kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi,
 - Powiatowym Urzędem Pracy oraz z Wojewódzkim Urzędem Pracy,
 - Innymi instytucjami działającymi na rzecz pomocy społecznej;
9. Rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb¹⁴.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

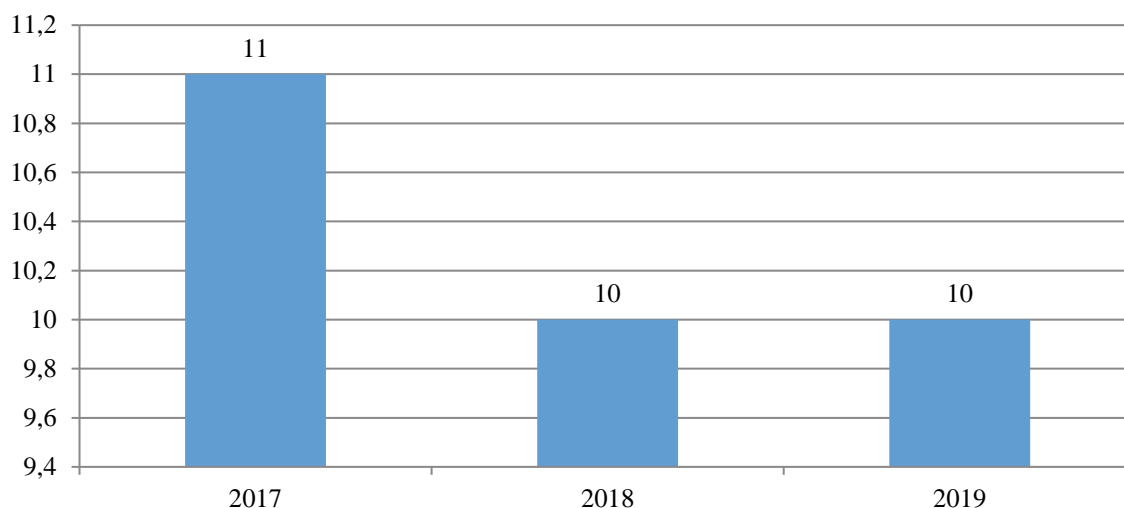
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r., poz. 568),
- Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1282) i wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych,
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) i wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych,
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),

¹⁴ Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach (uchwała Rady Gminy Nr XXIV/152/12 z dnia 26 czerwca 2012 roku).

- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 808),
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 poz.1398 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
- Ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz.2407),
- Innych aktów prawnych dotyczącej jego działalności.

Na koniec 2019 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dusznikach zatrudnionych było 10 pracowników, w tym kadra kierownicza 2 osoby, 3 pracowników socjalnych oraz 5 pozostałych pracowników. Spośród zatrudnionych pracowników w GOPS, 8 osób posiada wykształcenie wyższe. W 2017 roku pracujących w GOPS było 11 osób, natomiast w latach 2018-2019 liczba ta utrzymywała się na poziomie 10.

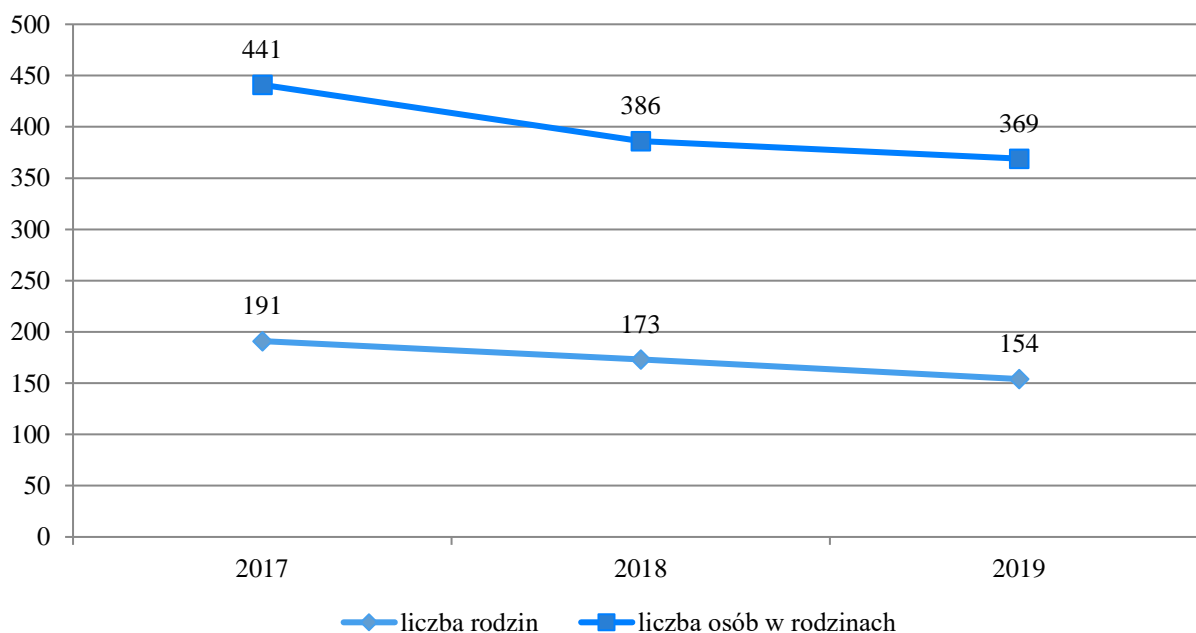
Wykres 13. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Duszniki uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystały 154 rodziny – to o 37 rodzin mniej niż w 2017 roku i jednocześnie o 19 rodzin mniej niż w 2018 roku. Widoczny jest także spadek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

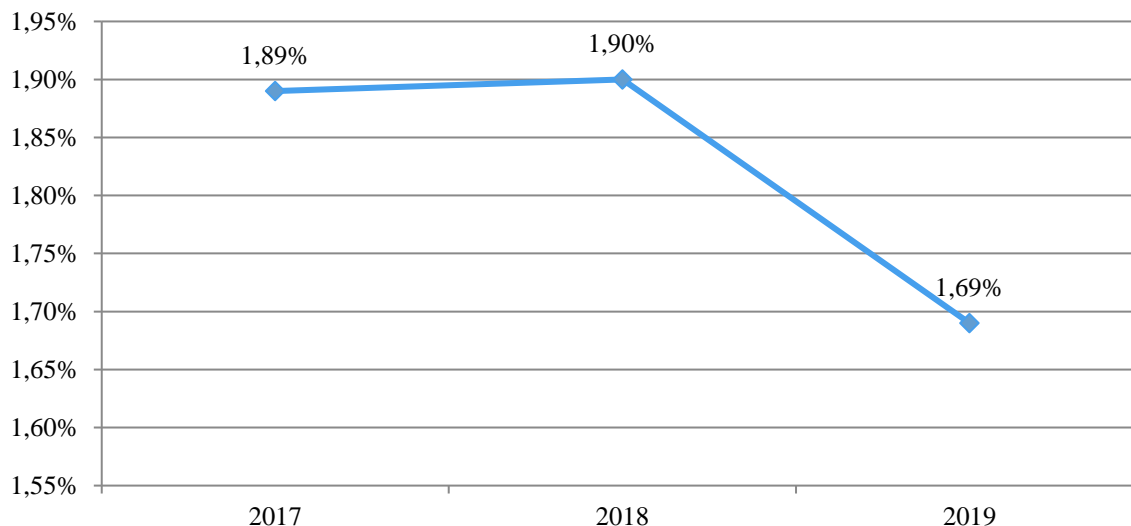
Wykres 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Duszniki w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 1,89% w 2017 roku, do 1,69% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 15. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym, na drugim miejscu pod względem ilości przyznanych świadczeń były osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci wystąpiła zauważalna dysproporcja – w roku przedmiotowym korzystających z pomocy społecznej kobiet było o 16 pp. więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 86, liczba mężczyzn – 62).

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

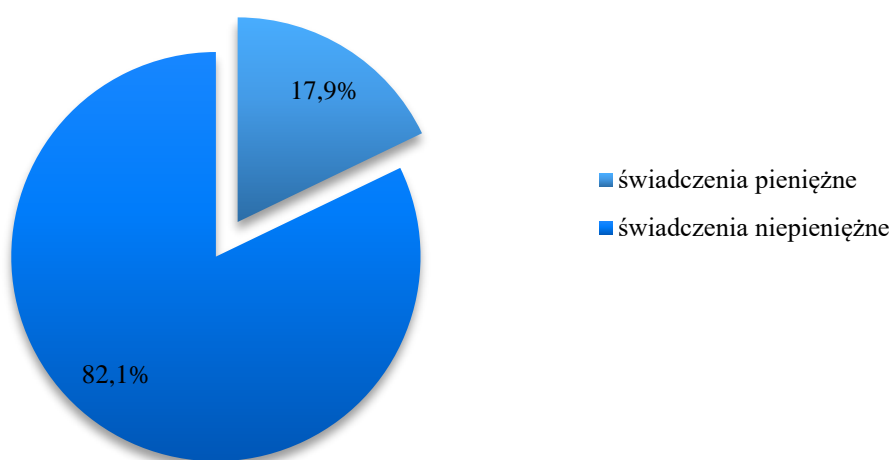
wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	mężczyźni	ogółem	mężczyźni	ogółem	mężczyźni
0-17	6	3	9	6	8	4
produkcyjny	115	46	119	58	104	46
poprodukcyjny	44	9	38	10	36	12
ogółem	165	58	166	74	148	62

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Duszniki udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych 138 osobom, natomiast w formie świadczeń niepieniężnych – 27 osobom.

W 2019 roku świadczenia pieniężne udzielone mieszkańcom gminy Duszniki stanowiły 17,9% wszystkich udzielonych świadczeń, natomiast świadczenia niepieniężne – 82,1%. Dane statystyczne w tym zakresie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 16. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do roku 2017, w 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zwiększyła się z 63 w 2017 roku do 71 w 2019 roku. Różnica w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku jest mało widoczna – kobiety stanowiły 48% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a mężczyźni - 52%.

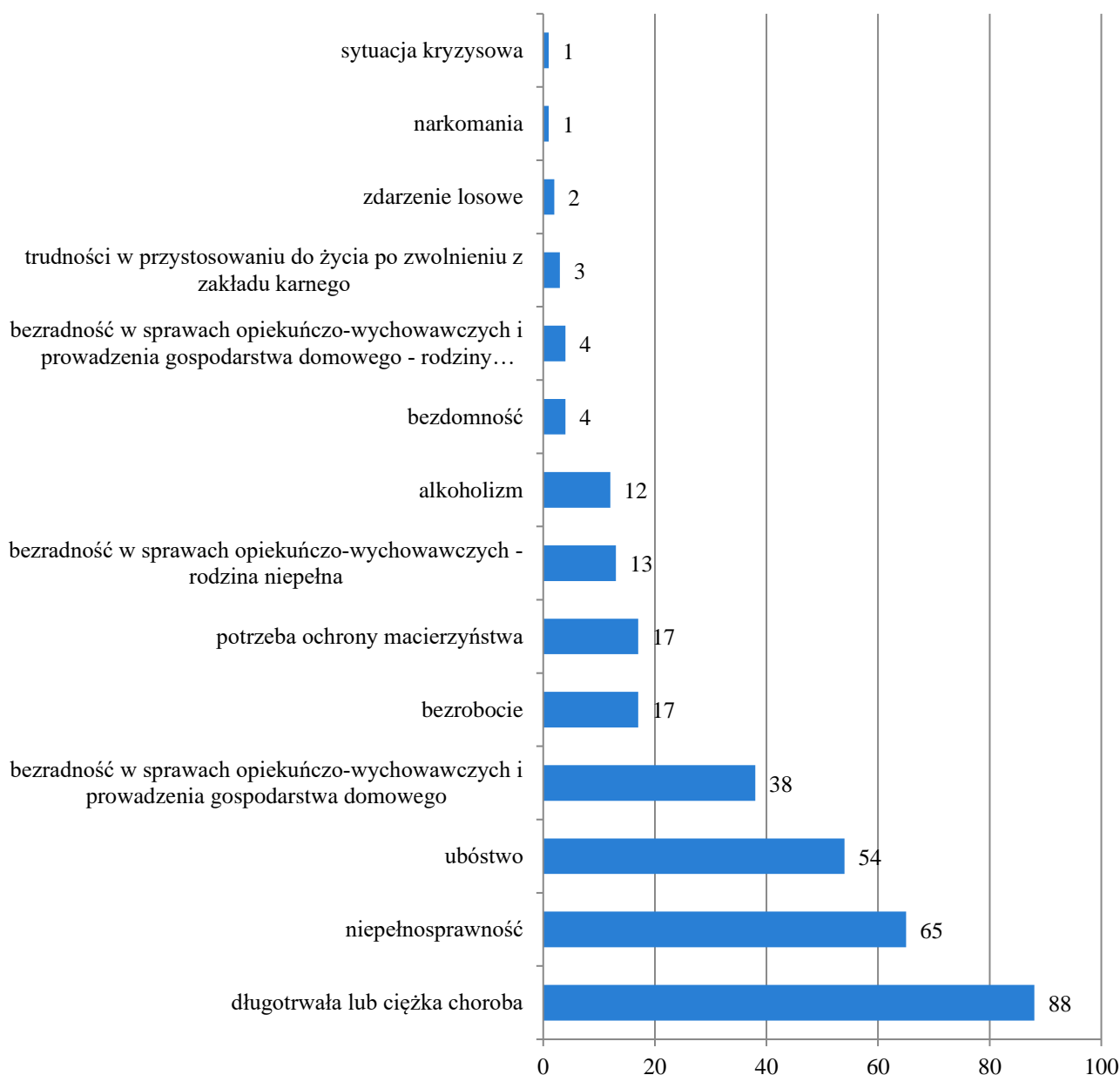
Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć

płeć	2017	2018	2019
kobiety	28	38	34
mężczyźni	35	43	37
ogółem	63	81	71

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Duszniki była długotrwała lub ciężka choroba - z tego powodu pomoc otrzymało 88 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się niepełnosprawność (65 rodzin), natomiast na trzecim – ubóstwo (54 rodziny). Wśród pozostałych powodów udzielania świadczeń znajduje się także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (38), bezrobocie (17), potrzeba ochrony macierzyństwa (17), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych spowodowana niepełną rodziną (13), alkoholizm (12), bezdomność (4), trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (3), zdarzenie losowe (2), narkomania (1) oraz sytuacja kryzysowa (1).

Wykres 17. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019. W 2019 roku przeprowadzono je ze 139 osobami, natomiast w 2017 ze 158 osobami, co oznacza spadek o 12%. Liczba osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich trzech lat także się zmniejszyła.

Tabela 9. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	158	156	139
liczba rodzin	158	156	139
liczba osób w rodzinach	369	353	319

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W Dusznikach prowadzony jest Warsztat Terapii Zajęciowej, który działa w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. WTZ oferuje działania terapeutyczno-rehabilitacyjne. Funkcjonowanie Warsztatu ma na celu podwyższenie kompetencji społecznych i naukę samodzielności osób z niepełnosprawnościami. WTZ stale współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz administracją samorządową. W ramach działania Warsztatu organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych. Osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z Warsztatu od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. Uczestnicy w trakcie spotkań wspólnie spędzają czas i rozmawiają co pozwala im na naukę funkcjonowania w grupie. Dzięki działalności Warsztatu osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość wyjścia z domu i poznanie otoczenia wraz z innymi uczestnikami.

8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Duszniki. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe i świetlice wiejskie,
- ośrodki zdrowia,

- Posterunek Policji,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych),
- analiza SWOT¹⁵,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez gminę Duszniki.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

¹⁵ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Cel strategiczny

- Utworzenie odpowiedniego i dopasowanego do potrzeb mieszkańców systemu dążącego do przeciwdziałania oraz rozwiązywania problemów społecznych w gminie Duszniki.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

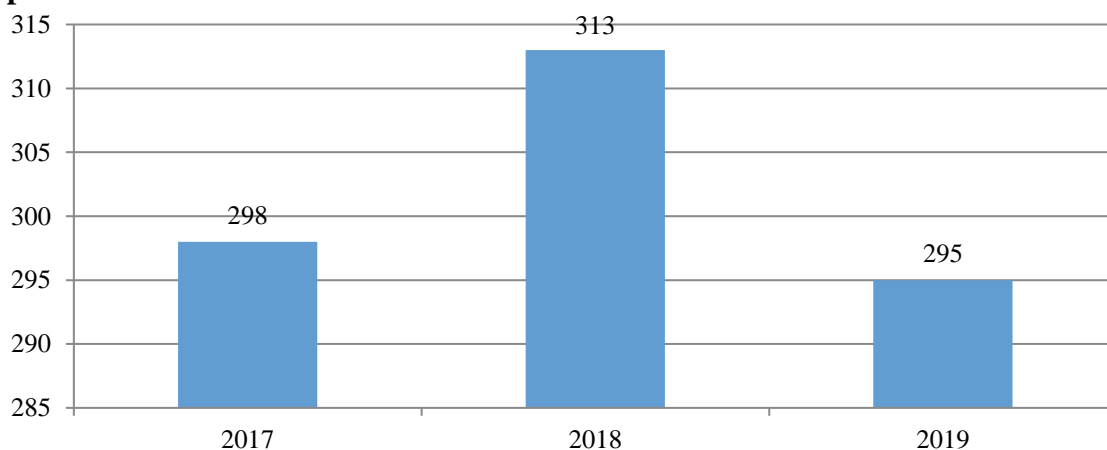
Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2019 roku objęte pomocą społeczną były łącznie 154 rodziny, składające się z 369 osób.

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 295 rodzin, czyli o 5,8% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 1% mniej niż w roku 2017. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z tego typu świadczeń w analizowanych latach była zróżnicowana.

Wykres 18. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 737 rodzin, w 2018 roku – 702 rodziny, natomiast w 2019 roku – 708 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin pobierająca to świadczenie uległa spadkowi.

Tabela 10. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

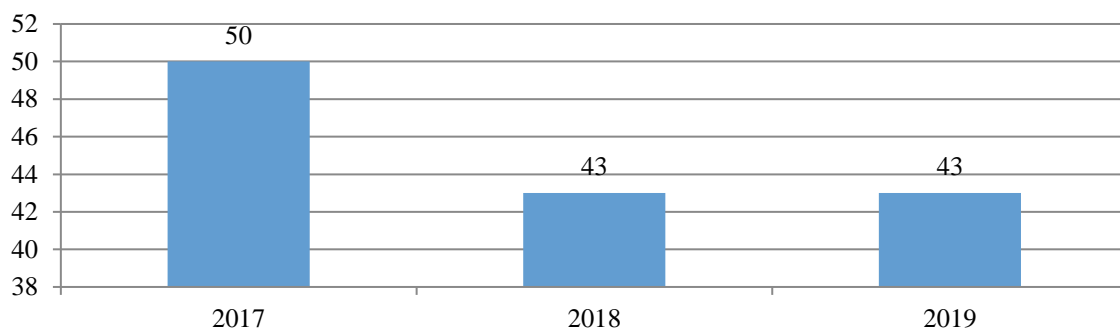
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	737	702	708
kwota świadczeń (w złotych)	7 122 415,0	6 873 130,0	9 372 865,0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 43 osoby, co oznacza

spadek w stosunku do 2017 roku o 14%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

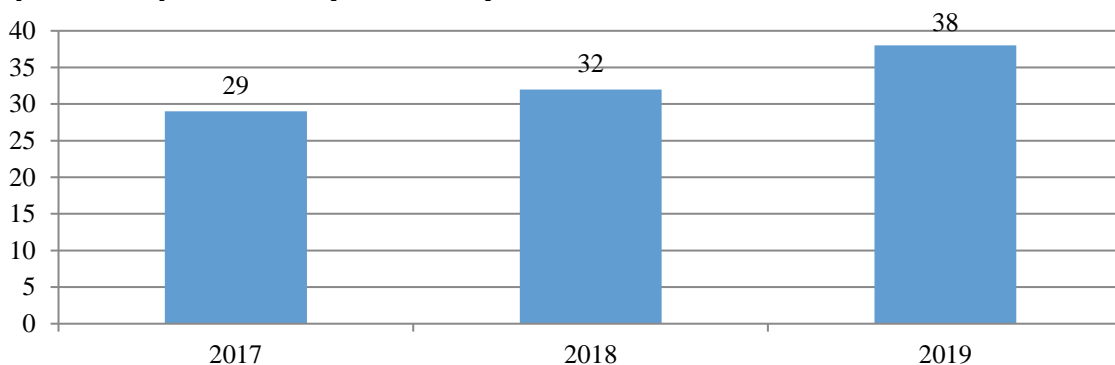
Wykres 19. Liczba osób korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa wzrostowi. W 2019 roku pomoc została udzielona 38 rodzinom, to o 5 rodziny więcej w porównaniu do roku poprzedniego i o 9 więcej w stosunku do roku 2017.

Wykres 20. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019

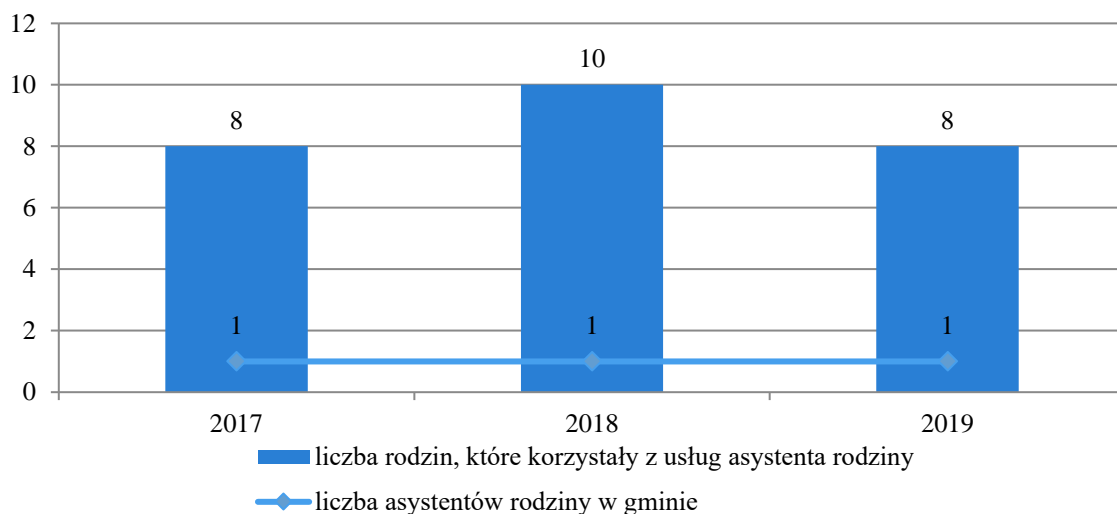

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Duszniki realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W GOPS w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2017-2019 w ramach realizacji ustawowego zadania zatrudniony był jeden asystent rodziny, który w roku 2019 prowadził pracę w 8 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Dane w tym zakresie zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 21. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie w latach 2017-2019

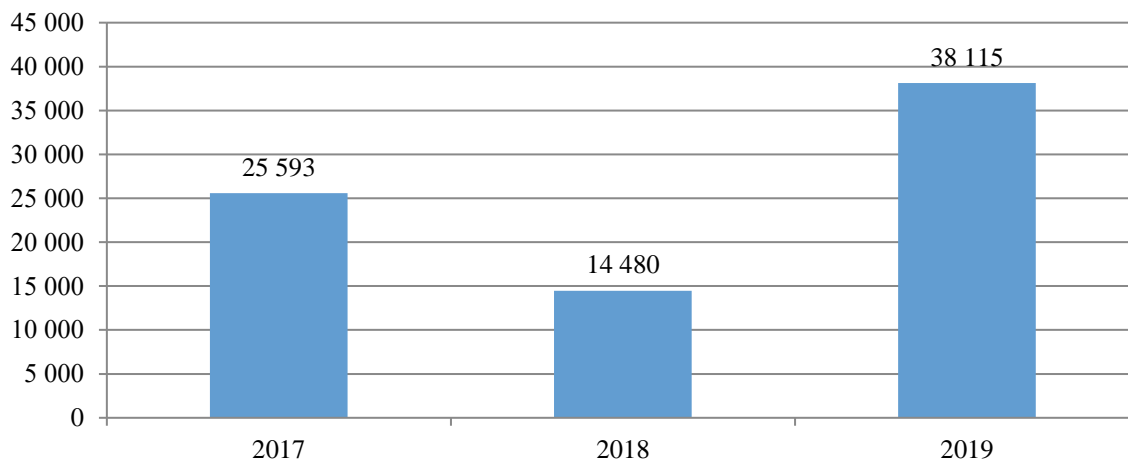

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w gminie Duszniki nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Urząd Gminy Duszniki w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 38 115 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w 2019 roku była wyższa o 48,9% niż w 2017 roku.

Wykres 22. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Gmina Duszniki realizuje program wspierający rodziców, których dzieci uczęszczają do szkoły. Program „Dobry start” to wsparcie finansowe przy wydatkach związanych z wyprawką szkolną. Świadczenie to przysługuje każdej rodzinie, bez względu na dochody, raz w roku na każde dziecko w wysokości 300 zł. W 2019 roku wypłacono świadczenie 1 333 osobom.

Mieszkańcy gminy Duszniki mogą korzystać z Programu „Karta Dużej Rodziny”, którego celem jest promocja modelu rodziny wielodzietnej oraz działań na rzecz wzmocnienia jej kondycji finansowej, wspieranie dużych rodzin, zwiększanie szans rozwojowych i życiowych oraz kształtowanie ich pozytywnego wizerunku poprzez ułatwienie im dostępu do dóbr kultury, sportu i rekreacji oraz zakupu towarów i usług.

W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi służbami takimi jak: szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach, organizacje pozarządowe oraz oddziały placówek służby zdrowia.

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród pracowników GOPS związane z wspieraniem rodziny:

- ▶ w opinii 78% pracowników GOPS w Dusznikach największym problemem społecznym wśród rodzin jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ▶ zdaniem pracowników GOPS najczęstszymi potrzebami zgłaszanymi przez rodziny w Gminie są: pomoc w rozwiązywaniu konfliktów, pomoc w sprawach bieżących oraz potrzeby finansowe.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcyjności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wspieranie rodzin w sprawach wychowawczych oraz umożliwienie rodzicom nabycia nowych kompetencji rodzicielskich.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Nawiązywanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
2	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
3	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
4	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
5	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
6	Organizacja spotkań podczas, których mieszkańcy mogą integrować się z rodziną.	Liczba zorganizowanych spotkań podczas, których mieszkańcy integrują się z rodziną.
7	Organizacja warsztatów dla osób pracujących w obszarze rozwiązywania problemów rodzinnych.	Liczba osób pracujących w obszarze rozwiązywania problemów rodzinnych biorących udział w warsztatach.
8	Organizacja wyjazdów letnich i zimowych dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób biorących udział w wyjazdach letnich i zimowych.

9	Organizacja różnych form wsparcia mających na celu zorganizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia.
10	Utworzenie Świetlicy Środowiskowej wspierającej lokalną społeczność w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach Świetlicy Środowiskowej, liczba zajęć zorganizowanych w Świetlicy.
11	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
12	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki oświatowe, NGO, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

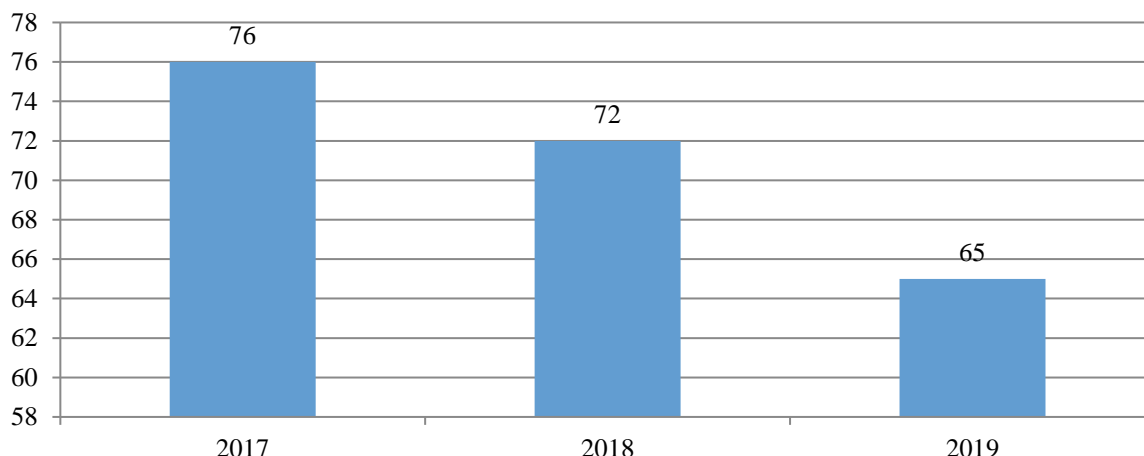
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

W 2019 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej znajdowała się na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Z tego powodu wsparcie otrzymało 65 rodzin.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 65 rodzin. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa zmniejszeniu o 14%.

Wykres 23. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. W 2017 roku przyznano 1 217 świadczeń na łączną kwotę 186 201 zł, w 2018 roku liczba świadczeń zwiększyła się i wynosiła 1 344 na kwotę 212 325 zł. W 2019 roku liczba ta także wzrosła i kształtowała się na poziomie 1 352 świadczeń na kwotę 256 028 zł.

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 217	1 344	1 352
kwota świadczeń (zł)	186 201,0	212 325,0	256 028,0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ostatnich trzech latach zwiększyła się liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2017 roku przyznano 867 świadczeń, w 2018 roku – 842, natomiast w 2019 roku – 969. Różnica pomiędzy 2017 rokiem, a 2019 rokiem kształtuje się na poziomie 102 świadczeń - oznacza to wzrost o 12%.

Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	867	842	969
kwota świadczeń (zł)	132 651,0	133 350,0	183 762,0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2017 roku przyznano 1 000 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 966 świadczeń, natomiast w 2019 roku – 1 041. Oznacza to wzrost w porównaniu do roku 2017 o 41 świadczeń.

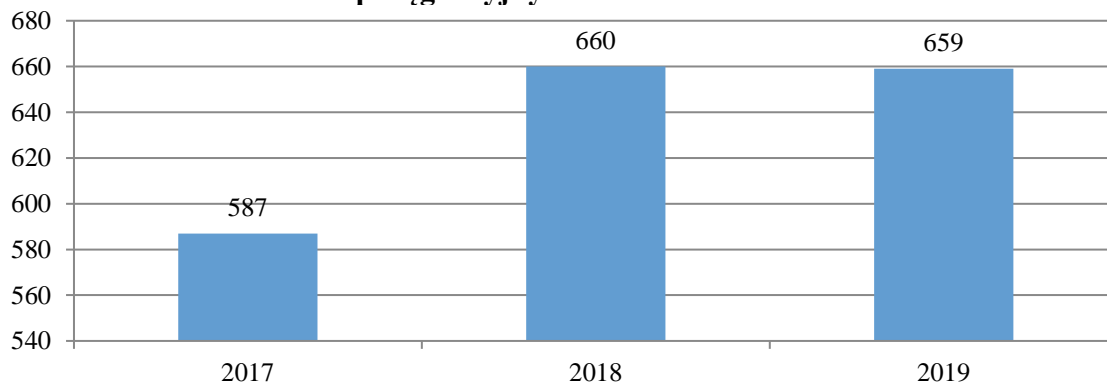
Tabela 13. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 000	966	1 041
kwota świadczeń (zł)	153 000,0	152 942,0	197 448,0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku udzielono 659 świadczeń pielęgnacyjnych (przysługujących osobom, które nie podejmują lub rezygnują z pracy w celu opiekania się osobą z orzeczeniem o niepełnosprawności), w roku 2018 – 660, natomiast w 2017 roku przyznano 587 świadczeń. Różnica między 2017 rokiem a 2019 rokiem wynosi 72 świadczeni, oznacza to wzrost o 12,3 pp.

Wykres 24. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W gminie Duszniki działa Warsztat Terapii Zajęciowej, który pomaga 27 pełnoletnim osobom z niepełnosprawnościami. Prowadzone w nim zajęcia i warsztaty mają na celu pomoc i naukę w funkcjonowaniu w życiu codziennym, a także wsparcie w rozwoju zawodowym. Uczestnicy mogą korzystać z:

- pracowni gospodarstwa domowego, w której uczestnicy uczą się zaradności życiowej, samodzielności oraz zdrowych nawyków żywieniowych,
- pracowni zaradności osobistej, gdzie pracownicy Warsztatu starają się poprawić ogólny rozwój podopiecznych, ich zaradność osobistą oraz otwartość na otaczające środowisko i innych ludzi,

- pracowni plastyczno-ceramicznej, w której realizowane są zajęcia rehabilitacyjne poprzez sztukę, dzięki czemu uczestnicy uczą się cierpliwości i staranności, a także współpracy w innych,
- pracowni krawiecko-dziwiarskiej, która prowadzi zajęcia nauki szycia i szydełkowania mające na celu nabycie oraz rozwijanie zdolności manualnych i poznawczych wśród uczestników,
- pracowni stolarsko-ślusarsko-witrażowej, w której osoby z niepełnosprawnościami uczą się technik pracy w drewnie oraz ślusarstwa, a także wykonywania prac naprawczych i ogrodowych. W pracowni odbywają się również zajęcia z techniki witrażu, dzięki którym uczestnicy mają możliwość rozwijania swoich zdolności artystycznych
- terapii i pomocy psychologa, która ma pomóc w samodzielnym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych w społeczeństwie,
- indywidualnych oraz grupowych zajęć ruchowych prowadzonych przez fizjoterapeutę.

WTZ organizuje również zajęcia sportowe oraz taneczne. Dzięki prowadzonym warsztatom osoby z niepełnosprawnościami ćwiczą w bezpiecznych warunkach, co pozytywnie wpływa na ich poczucie bezpieczeństwa i zachęca do brania udziału w tego typu zajęciach.

W 2019 roku zorganizowano wiele warsztatów, spotkań i wyjazdów w ramach działań WTZ:

- Walentynkowy bal karnawałowy, którego organizatorem był WTZ w Dusznikach (zaproszono gości z innych WTZ, stowarzyszeń i organizacji),
- Przedstawienie w Słonecznym Przedszkolu w Dusznikach „Nie miały aniołki choinki na święta”,
- XXVII Światowy Dzień Chorego - zorganizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Duszek,
- II Integracyjny Bal Karnawałowy „Bajkowe Szamotuły”- zaproszenie od WTZ Szamotuły,
- XVIII Powiatowe Igrzyska Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Szamotułach,
- trzydniowy pobyt w Nadmorskim Centrum Rehabilitacji w Darłównku,
- XIV Artystyczny Festiwal Dzieci i Młodzieży „Nasz Świat” w Szamotułach,
- Piknik Integracyjny w Szamotułach,
- angażowanie podopiecznych WTZ do udziału w akcjach organizowanych na rzecz środowiska lokalnego: sprzątanie parku dusznickiego; pomoc Polskiemu

- Komitetowi Pomocy Społecznej przy rozładunku artykułów spożywczych, przeznaczonych dla rodzin najbardziej potrzebujących; akcja nie wyrzucaj „Pomóż” - zbiórka nakrętek plastikowych na rehabilitację; zbiórka artykułów opatrunkowych oraz spożywczych dla potrzebujących,
- prezentacja multimedialna dot. bezpiecznych zachowań w czasie wakacji,
 - zajęcia z treningu ekonomicznego - ćwiczenie umiejętności gospodarowania środkami pieniężnymi (planowanie wydatków, robienie zakupów), poznawanie wartości pieniądza i rozpoznawanie nominałów monet i banknotów,
 - przeprowadzono zajęcia z podziałem na grupy, na których przypomniano uczestnikom podstawowe zasady bezpieczeństwa, zasady higieny i kultury osobistej,
 - wspólne świętowanie urodzin, imienin uczestników, Dnia Kobiet, tłustego czwartku - okazja do integracji, nauki właściwych zasad savoir-vivre,
 - Kiermasz Wielkanocny – prezentacja i sprzedaż wyrobów rzemiosła artystycznego, wykonanych przy udziale podopiecznych WTZ,
 - Śniadanie Wielkanocne – zapoznanie się z wielkanocnymi tradycjami i obyczajami.
 - wycieczka do Poznania – zwiedzanie Bramy Poznania oraz Bazyliki archikatedralnej Świętych Apostołów Piotra i Pawła,
 - II Piknik Rodzinny „GRUNT TO RODZINKA” – zorganizowany w przywarsztatowym ogrodzie,
 - Dożynki Gminne – prezentacja wyrobów wykonanych w pracowniach WTZ,
 - Piknik integracyjny - zorganizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „DUSZEK”,
 - wycieczka do Fabryki Porcelany „MAXIM Ceramics” w Maksymilianowie,
 - Konkurs „Sztuka Osób Niepełnosprawnych” (XVII edycja konkursu „Podróż moich marzeń”),
 - wspólne tworzenie partytury muzycznej w ramach projektu „5 ZMYŚLÓW”,
 - Konkurs fotograficzny „Moja Wielkopolska oczami osób z niepełnosprawnością intelektualną” - zorganizowany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, wyróżnienie za zdjęcie z zestawu „Oczarowany makami”,
 - wspólne fotografowanie uczestników w ramach projektu „FOTOSZANSA”,

- Turniej Bocci - zorganizowany przez Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „DUSZEK”,
- VII Turniej Kręglarski we Wronkach,
- Bal andrzejkowy - zorganizowany przez Środowiskowy Dom Samopomocy „JAWOR” w Pniewach,
- Kiermasz Bożonarodzeniowy – wystawa i sprzedaż prac w warsztacie,
- spotkanie wigilijne uczestników i pracowników WTZ oraz zaproszonych gości,
- wyjazd do kina Wielkopolanin w Buku na film „Kraina lodu 2” oraz „Król Lew”,
- Międzynarodowy Turniej Bocci – udział na zaproszenie Stowarzyszenia „Prometeus” z Konopisk,
- Jasełka przedstawione przez „Słoneczne Przedszkole” w Dusznikach,
- Dzień Bibliotekarza, Poczty Polskiej oraz Pracownika Socjalnego – wizyta z życzeniami w sąsiednich instytucjach ¹⁶.

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy i pracowników GOPS związane z niepełnosprawnością:

- ▶ w opinii 67% pracowników GOPS na terenie Gminy brakuje odpowiednich ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych;
- ▶ znaczna część mieszkańców uważa, że infrastruktura jest w średnim stopniu dostosowana do osób niepełnosprawnych (36%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych,
- wykluczenie społeczne osób z niepełnosprawnościami.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

¹⁶ Sprawozdanie za rok 2019 z działań podejmowanych przez GOPS i Warsztat Terapii Zajęciowej w Dusznikach.

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Poszerzenie dostępnych form wsparcia wraz z ułatwieniem dostępu do nich osobom z niepełnosprawnościami i zachęcanie do integracji z lokalną społecznością.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Działania mające na celu zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy poprzez wspieranie realizacji zawodowej w miejscach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy.	Liczba działań zmierzających do zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
2	Promowanie i zachęcanie do wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba działań mających na celu promocje wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
3	Uświadamianie społeczności o problemach i potrzebach osób niepełnosprawnych poprzez działania edukacyjne.	Liczba zorganizowanych działań edukacyjnych podnoszących świadomość mieszkańców odnośnie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych.

4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym została przyznana pomoc materialna.
6	Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
8	Nawiązywanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
9	Rozwój procesu wczesnej interwencji, rozpoznawania i leczenia dzieci niepełnosprawnych oraz zagrożonych niepełnosprawnością.	Liczba dzieci objętych procesem wczesnego wspomaganie rozwoju.
10	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
11	Organizacja spotkań do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację wydarzeń kulturalnych.	Liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych.
12	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
13	Kontynuowanie prowadzenia Warsztatu Terapii Zajęciowej w Gminie.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych pomocą WTZ.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	PCPR, placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe, PUP.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁷.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Mieszkańcy Gminy mogą otrzymać pomoc i wsparcie z zakresu zdrowia psychicznego w Powiatowym Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szamotułach.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

■ Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego,

¹⁷ www.psychiatriapolska.pl

- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego,
- ubóstwo – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej,
- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia,
- przemoc i uzależnienia – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Uświadamianie mieszkańców na temat zdrowia psychicznego i zachęcanie do korzystania z dostępnych form pomocy dla osób z problemami na tle psychicznym.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
2	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolu i szkole.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
3	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.

4	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
5	Kontynuowanie współpracy z Powiatowym Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szamotułach.	Liczba prowadzonych działań na rzecz współpracy z Powiatowym Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szamotułach.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PCPR, PUP, PZPPP.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ HAZARDU

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁸. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

¹⁸ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla gminy Duszniki na 2021 rok*.

Do zadań jakie zostały wyznaczone do realizacji gminnego Programu należało:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych¹⁹.

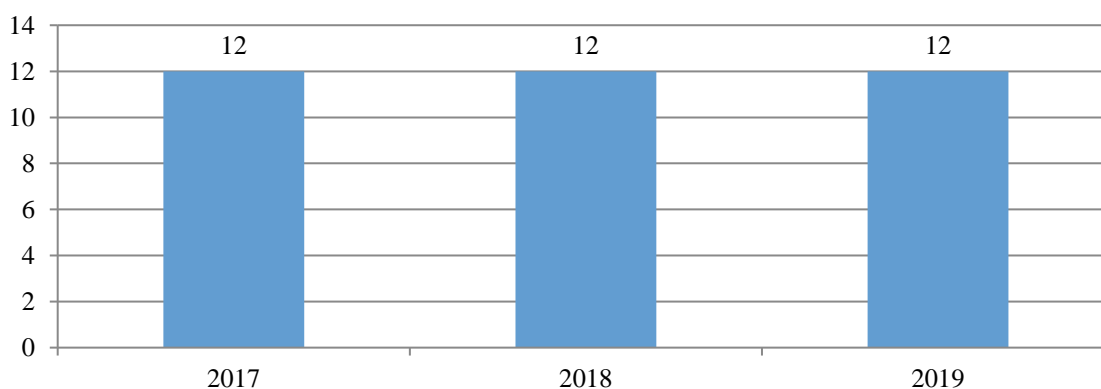
¹⁹ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla gminy Duszniki na 2021 rok

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie mieszkańcy gminy Duszniki mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

W 2019 roku liczba rodzin, które skorzystały z pomocy i wsparcia GOPS w Dusznikach z powodu alkoholizmu była równa 12. W poprzednich dwóch latach liczba ta utrzymywała się na takim samym poziomie.

Wykres 25. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017,2018, 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Duszniki, w ramach przysługujących jej uprawnień, działania.

Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 6 członków. W 2019 roku przeprowadzili oni rozmowę z 12 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 2 członkami rodzin.

W omawianym roku Komisja nie podjęła czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia i nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec żadnej osoby. Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Duszniki podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

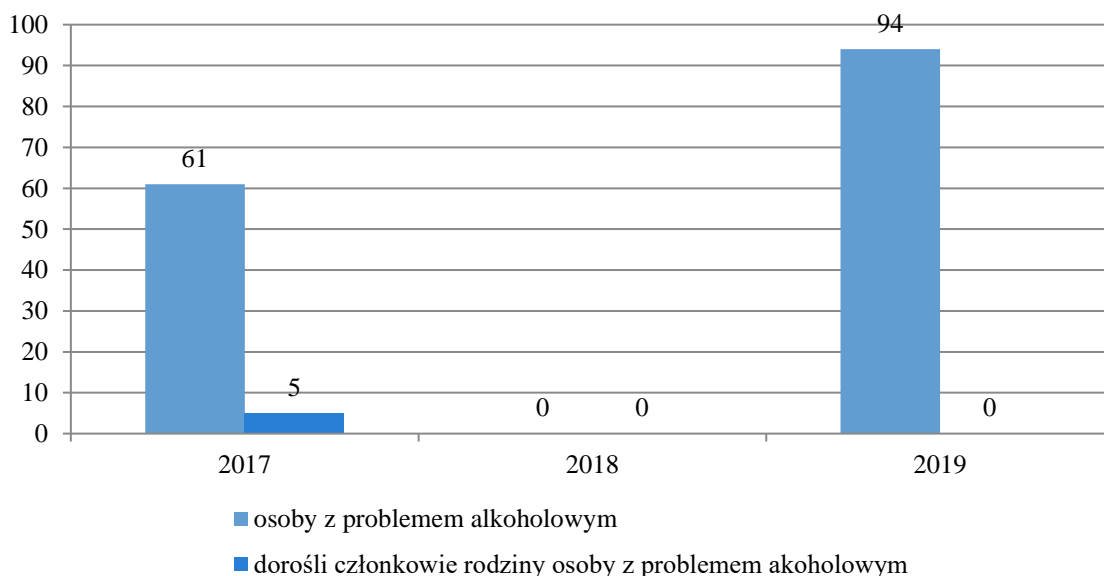
Tabela 14. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Duszniki wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	12	12
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	2
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	7	13	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	9	14	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W latach 2017-2019 w gminie Duszniki działał Punkt Konsultacyjno-Informacyjny. W 2019 roku był czynny 16 godzin w miesiącu i łącznie udzielono 104 porady 94 osobom. Porównując omawiany rok z 2017 rokiem jest to wzrost o 54%.

Wykres 26. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie gminy Duszniki działa Samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych osób z problemem alkoholowym (grupa AA) oraz Samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (grupa Al-Anon).

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. W 2019 roku przeprowadzono programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. W programach z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży uczestniczyło 599 uczniów, 26 nauczycieli oraz 120 rodziców.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Duszniki wyniosła łącznie 7 561 219,0 zł, w tym 3 675 036,0 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 326 486,0 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 3 559 697,0 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do roku poprzedniego, w omawianym roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa spadkowi o 10,8%.

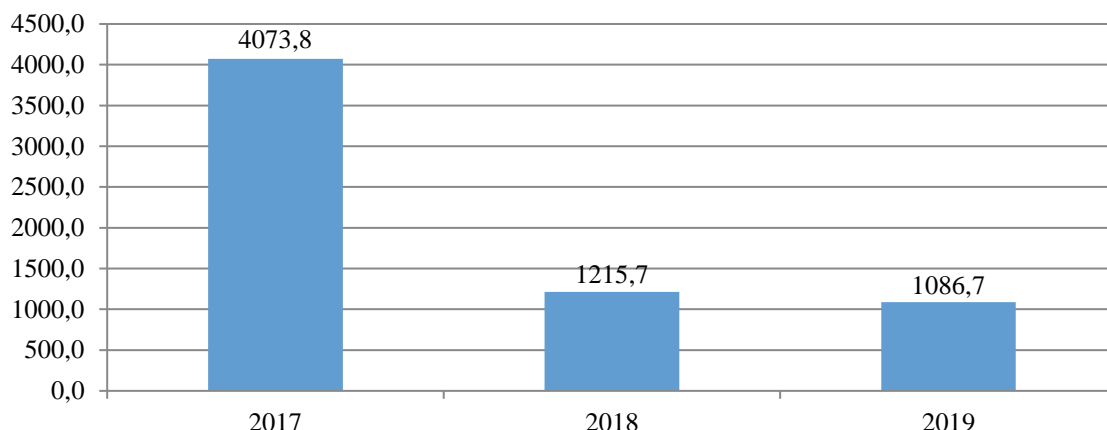
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Duszniki alkoholu w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku wartość sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia kształtowała się na poziomie 1 086,70 zł, w 2018 – 1 215,70 zł, natomiast w 2017 roku 4 073,80 zł. Porównując rok 2019 z rokiem 2017 wartość ta zmalała aż o 2 987,10 zł.

Wykres 27. Wartość sprzedanego na terenie gminy Duszniki alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku na terenie gminy Duszniki znajdowały się łącznie 32 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 28 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 4 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Porównując omawiany rok z poprzednim można zauważyć, że liczba sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu zmniejszyła się, natomiast liczba lokali gastronomicznych była niezmienna.

Wykres 28. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów, dorosłych mieszkańców oraz pracowników GOPS związanych z problemem uzależnień:

- ▶ 9% ankietowanych uczniów przynajmniej raz w życiu próbowało alkoholu;
- ▶ Żaden z uczniów nigdy nie zażywał narkotyków;
- ▶ Zdaniem ponad połowy ankietowanych pracowników GOPS skala problemu uzależnień wśród dorosłych mieszkańców w Gminie jest wysoka;
- ▶ Według 56% respondentów z GOPS problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży występuje w średnim stopniu;
- ▶ Aż 10% ankietowanych uważa, że spożywanie alkoholu podczas ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka;
- ▶ 17% dorosłych mieszkańców spożywa napoje alkoholowe częściej niż kilka razy w miesiącu.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- brak świadomości części mieszkańców na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu w trakcie ciąży.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji

społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,

- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zagwarantowanie pomocy terapeutycznej osobom i rodzinom mierzącym się z problemem uzależnienia od alkoholu.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
3	Organizowanie na terenie Gminy grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba członków grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Gminy.
4	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
5	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.

6	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
7	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.
8	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
9	Wspieranie funkcjonowania samopomocowej grupy osób uzależnionych od alkoholu AA.	Liczba działań mających na cel wspieranie grupy AA.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	UG, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2

Tworzenie systemu profilaktyki, w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych, mającego na celu promowanie postawy abstynenckiej wśród dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie zajęć w szkołach na temat zdrowego stylu życia oraz zdrowego odżywiania.	Liczba przeprowadzonych zajęć dla dzieci i młodzieży.
2	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
3	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli lokali i sprzedawców napojów alkoholowych na terenie Gminy.	Liczba uczestników biorących udział w szkoleniu.
5	Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Liczba działań mających na celu monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu.
6	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.

7	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.
---	--	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA, placówki oświatowe.	NGO, UG.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3

Uświadomienie mieszkańców Gminy o szkodliwości i zagrożeniach jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu oraz o dostępnych formach pomocy w przypadku uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Upowszechnianie materiałów promujących zdrowy styl życia bez nałogów.	Liczba rozpowszechnionych materiałów.
2	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
3	Prowadzenie warsztatów i szkoleń dla kadry pomocy społecznej i pracowników placówek oświatowych o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba przeprowadzonych warsztatów i szkoleń dla kadry pomocy społecznej i pracowników oświatowych.
4	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych oraz liczba uczestników.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
6	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	NGO, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Duszniki zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia
- organizacji pozarządowych,
- kuratorów sądowych.

Zadania, które należą do działalności Zespołu Interdyscyplinarnego to:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,

- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”²⁰.

W latach 2017-2019 liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego utrzymywała się na takim samym poziomie – 4 spotkań w trakcie roku. Analizując dane przedstawione w poniższej tabeli można zauważyć, że liczba osób objętych pomocą ZI w ostatnich trzech latach wzrastała.

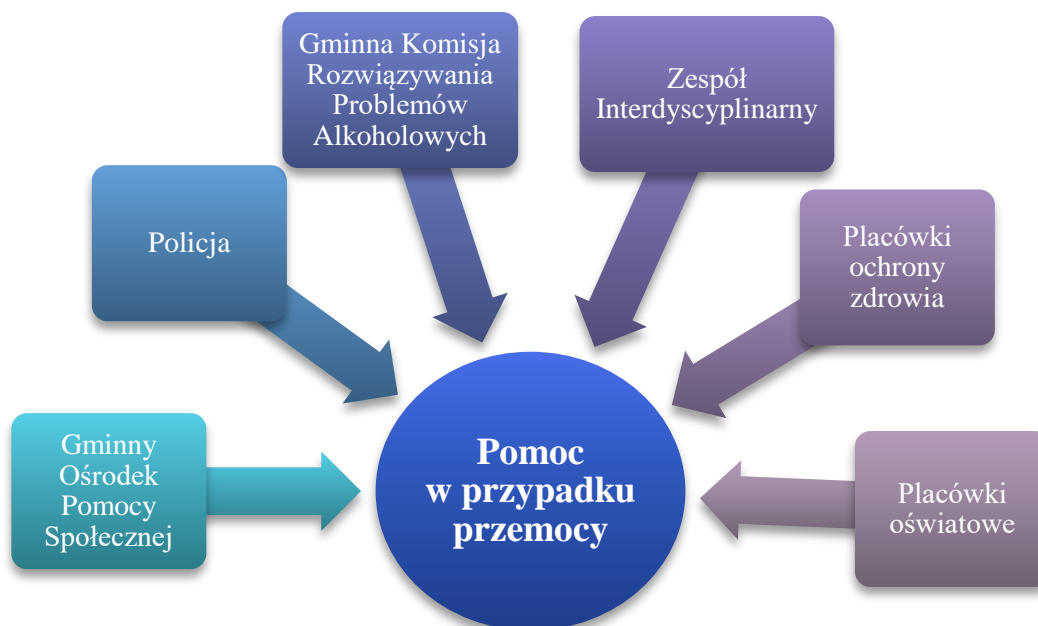
Tabela 15. Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego i liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	0	26	39

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Duszniki mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

²⁰ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Duszniki na lata 2021-2024

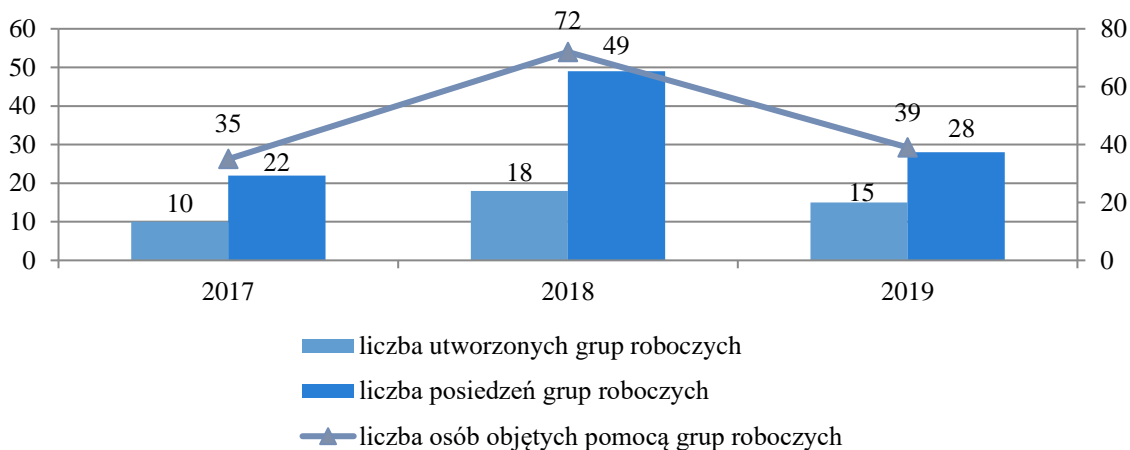
Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Duszniki na lata 2021-2024*. Celem głównym Programu jest „Zmniejszenie liczby osób doświadczających przemocy domowej”. Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

1. Zwiększenie wiedzy w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, a także negatywnego wpływu stosowania kar fizycznych w procesie wychowania;
2. Pogłębienie wiedzy o problemie jakim jest przemoc wśród dzieci i młodzieży;
3. Zwiększenie poziomu wrażliwości mieszkańców Gminy na problem społeczny jakim jest przemoc domowa;
4. Podniesienie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a także zwiększenie dostępności do pomocy i wsparcia;
5. Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przemocy domowej;
6. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
7. Okresowa ocena stanu zagrożenia problemem przemocy domowej na terenie gminy Duszniki²¹.

²¹ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Duszniki na lata 2021-2024

W 2019 roku powołano 15 grup roboczych, które spotkały się 28 razy. W porównaniu do roku 2018 nastąpił spadek zarówno liczby powołanych grup roboczych, jak i liczba ich posiedzeń.

Wykres 29. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019 w gminie Duszniki

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017,2018 i 2019 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w gminie Duszniki w latach 2017-2019 przedstawione zostały w tabeli poniżej. W 2019 roku wszczęto 10 procedur „Niebieskie Karty”, co oznacza spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 44,4%. W omawianym roku zakończono natomiast 11 procedur „Niebieskie Karty”, czyli o jedną więcej niż w roku ubiegłym.

Tabela 16. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Sporządzone formularze „Niebieska Karta – A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	0	2	3
Sporządzone formularze „Niebieska Karta – C” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grupy robocze	8	13	6
Sporządzone formularze „Niebieska Karta – D” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grupy robocze	8	16	11
Rodziny wobec, których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	8	18	10
Rodziny wobec, których zakończono procedurę „Niebieskie Karty”	7	10	11

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018, 2019 rok

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów, dorosłych mieszkańców oraz pracowników GOPS związanych z problemem przemocy:

- ▶ 23% uczniów doświadczyło przemocy;
- ▶ Spośród ankietowanych uczniów 20% przyznało się do zastosowania przemocy wobec innej osoby;
- ▶ Większość mieszkańców nie zna nikogo kto doświadcza przemocy w swoim domu;
- ▶ 5% respondentów przyznało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowało przemoc wobec drugiej osoby więcej niż 1 raz.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowanie na terenie Gminy problemu przemocy.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe

działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.

- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.
- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy mającego na celu uświadomienie mieszkańców na temat przyczyn i skutków przemocy domowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
2	Organizacja warsztatów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w warsztatach.
3	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.

4	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.
5	Prowadzenie zajęć w szkołach mających na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o negatywnych skutkach stosowania przemocy.	Liczba przeprowadzonych zajęć w szkołach.
6	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
7	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UG, PP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy poprzez uproszczenie korzystania z form pomocy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
2	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
3	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
4	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.

5	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
6	Rozpowszechnianie informacji na temat przeciwdziałania przemocy i udostępnienie ich w Internecie.	Liczba podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
7	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UG, PP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

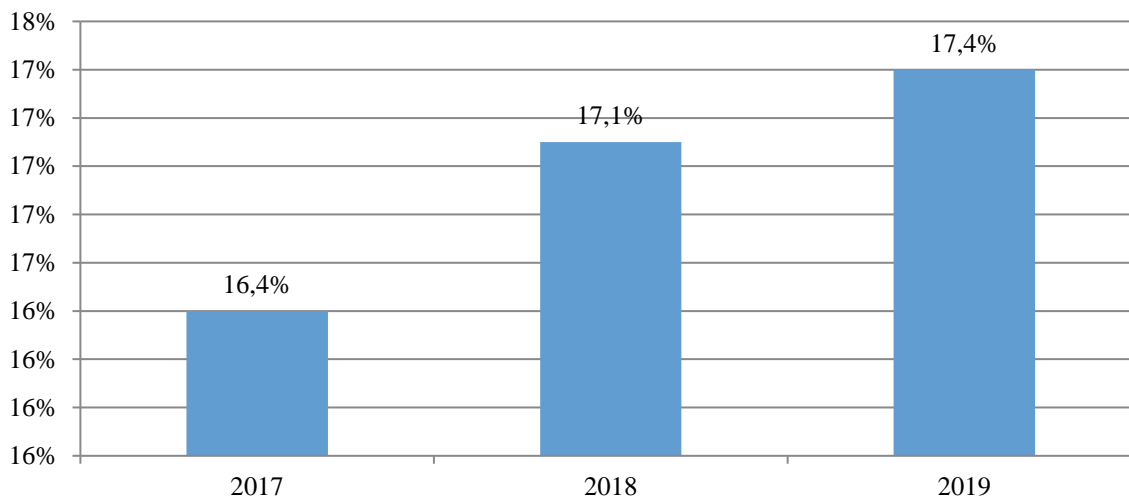
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć niewielki wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 17,4% wszystkich mieszkańców gminy Duszniki, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 1 pp.

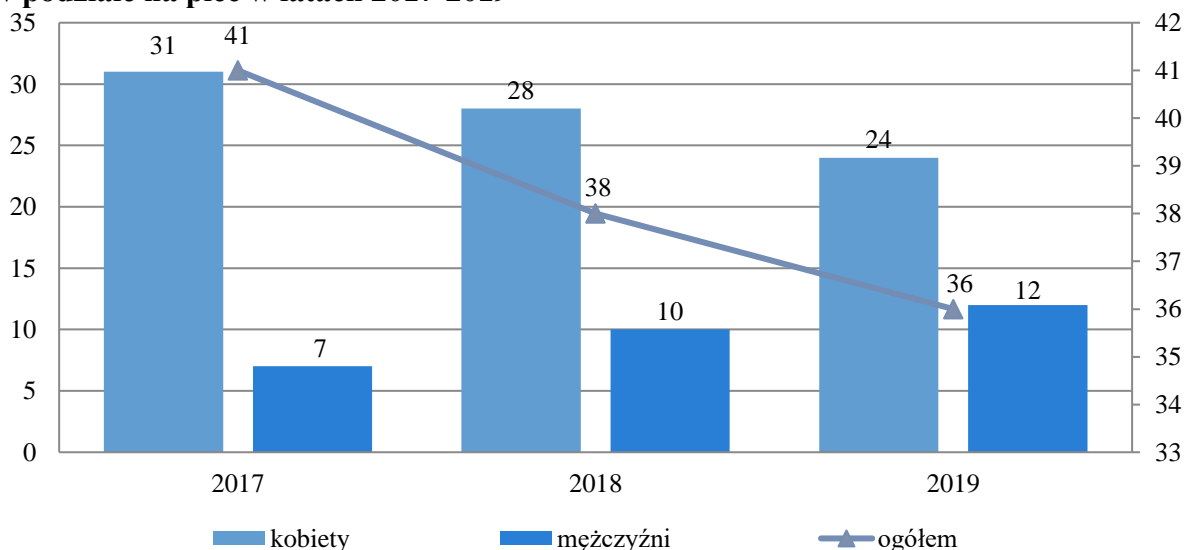
Wykres 30. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku - 36. W analizowanym roku widoczna jest różnica w liczbie osób korzystających ze wsparcia GOPS ze względu na płeć – kobiety stanowiły 66,7% ogółu, natomiast mężczyźni 33,3%. W roku przedmiotowym ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do 2017 roku zmniejszyła się o 12,2%.

Wykres 31. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupelnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie²².

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej 2 mieszkańców, na łączną kwotę 71 992 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 17. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	2	2	2
kwota świadczeń (zł)	43 387	49 402	71 992

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W Gminie funkcjonuje Klub Seniora „Złoty Kłos”, który jest miejscem dla wszystkich starszych osób chcących aktywnie i w towarzystwie innych spędzać czas. Klub organizuje liczne spotkania i wydarzenia skierowane do seniorów, dzięki czemu osoby starsze nie czują się samotnie. Celem Klubu jest integracja i wzmocnienie poczucia własnej wartości osób w wieku emerytalnym.

Na terenie gminy Duszniki działa Koło Gospodyń Wiejskich. Dzięki temu kobiety w różnym wieku mogą spotykać się razem i kreatywnie wykorzystywać czas. KGW rozpowszechniają kulturę oraz tradycje narodowe. Kobiety należące do tego Stowarzyszenia mają możliwość organizowania regularnych spotkań o różnej tematyce, a dzięki temu pomagać w integrowaniu się młodszych mieszkańców z seniorami w Gminie.

²² Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

Diagnoza potrzeb i problemów osób starszych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz pracowników GOPS związane z potrzebami i problemami osób starszych:

- ▶ w opinii 38% mieszkańców Gminy oferta pomocy osobom starszym w Gminie raczej nie jest wystarczająca;
- ▶ znaczna część mieszkańców uważa, że usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne są główną potrzebą osób starszych;
- ▶ według większości pracowników GOPS najczęstszym problemem wśród seniorów w Gminie jest niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego;
- ▶ zdaniem ponad połowy pracowników GOPS oferta pomocy osobom starszym w Gminie jest raczej niewystarczająca.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współdziałaniu z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.

- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wsparcie aktywności i promocja zatrudnienia wśród seniorów.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Rozpowszechnianie informacji o dostępnych usługach przeznaczonych dla seniorów poprzez rozdawanie ulotek i prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych.	Liczba udostępnionych dla mieszkańców informacji przydatnych dla seniorów.
2	Wspieranie działalności Klubu Seniora w Gminie.	Liczba podjętych działań mających na celu wsparcie Klubu Seniora.
3	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
4	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
5	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.
6	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
7	Organizacja zajęć rozwijających zdolności seniorów.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.
8	Organizacja zajęć edukacyjno-informacyjnych mających na celu przedstawienie pozytywnego wizerunku osoby starszej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba zorganizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, placówki oświatowe, Klub Seniora.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2

Ułatwienie dostępu do usług i sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych w celu podniesienia jakości ich życia.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
2	Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
3	Podniesienie dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
5	Udzielanie wsparcia materialnego i niematerialnego osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta wsparciem materialnym i niematerialnym.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, Klub Seniora, PP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

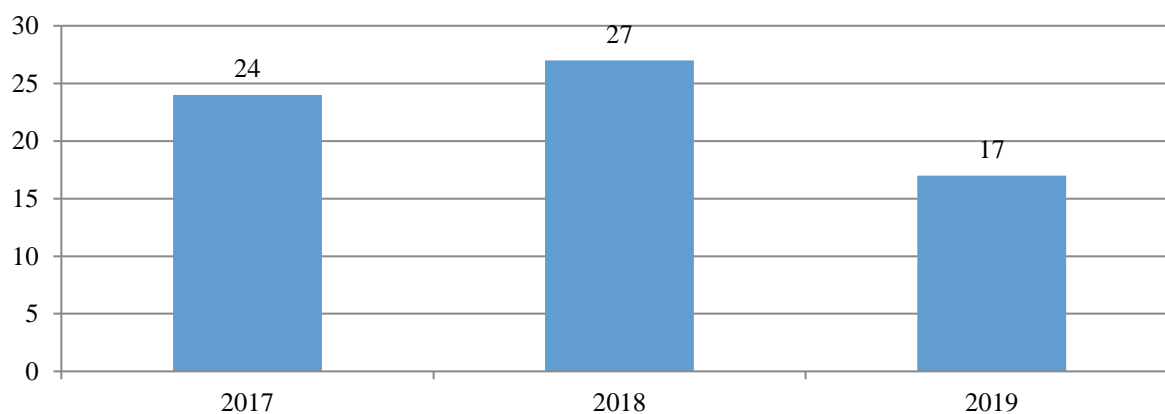
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego

(np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 17. Analizując poniższy wykres można zauważyć, że różnica między rokiem 2019, a 2017 wynosi 7, tj. spadek o 29,2%.

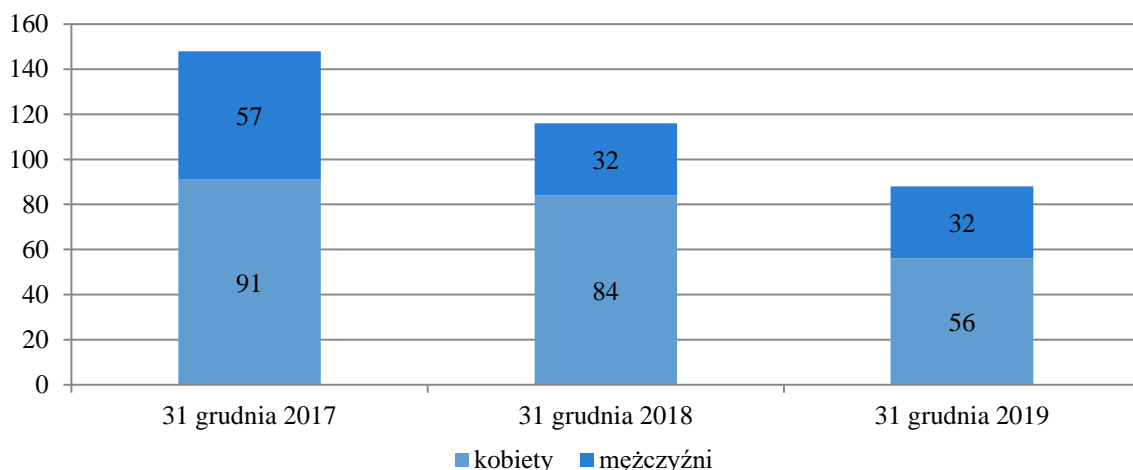
Wykres 32. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na koniec 2019 roku zarejestrowanych bezrobotnych było łącznie 88 mieszkańców gminy Duszniki. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 24,1%, natomiast w porównaniu do roku 2017 o 40,5%. W analizowanych latach pod względem płci widoczna była znacząca dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było dużo więcej niż mężczyzn, tj. o 27,2%. W 2019 roku liczba kobiet zarejestrowanych w PUP wynosiła 56, natomiast liczba mężczyzn - 32.

Wykres 33. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani jako bezrobotni z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2017 roku nastąpił spadek udziału osób do 25 roku życia w porównaniu do ogółu zarejestrowanych o 1 pp., natomiast liczba osób mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy była wzrosła o 2 %.

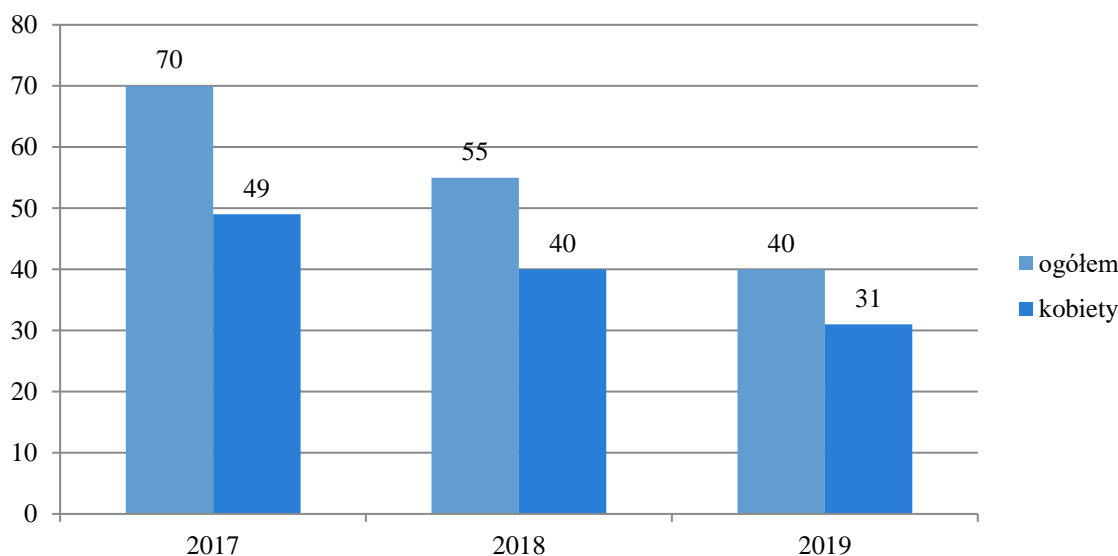
Tabela 18. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Duszniki w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	148	100	116	100	88	100
do 25 roku życia	38	26	25	22	22	25
powyżej 50 roku życia	34	23	27	23	22	25

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Szamotułach, pod koniec 2019 roku osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy stanowiły 45,5%, spośród wszystkich bezrobotnych mieszkańców Gminy i było to o 1,9 pp. mniej niż w roku poprzedzającym (w 2018 roku osoby te stanowiły 47,4% ogółu, natomiast w 2017 roku – 47,3%). Szczegółowe dane dotyczące liczby zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy zostały przedstawione na wykresie poniżej.

Wykres 34. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie w latach 2017-2019

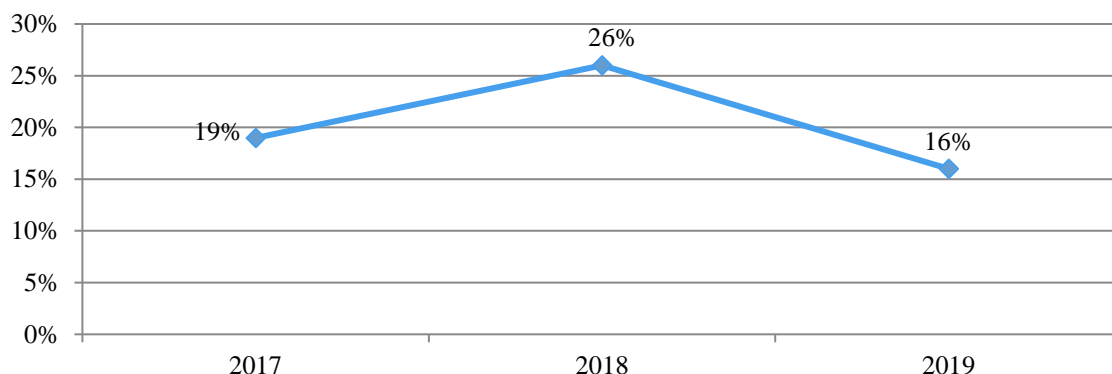

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Szamotulach

Mieszkańcy gminy Duszniki korzystają z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w kierunku rozwoju zatrudnienia. W 2019 roku bezrobotni w wieku 18-29 lat (w tym także niepełnosprawni) zamieszkujący gminę Duszniki mogli wziąć udział w projekcie „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie szamotulskim (V)” realizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Szamotulach. W ramach przedsięwzięcia uczestnicy mogli otrzymać takie formy wsparcia jak: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, formy wspierające podnoszenie kwalifikacji, świadczenia pieniężne oraz refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Osoby powyżej 29 roku życia mogły wziąć udział w projekcie „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie szamotulskim (V)”. Głównym celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób powyżej 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie szamotulskim. Grupę docelową stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety oraz mężczyźni w wieku 30-49 lat wymagający wsparcia. W ramach projektu uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w stażach, szkoleniach, poradnictwie zawodowym, pośrednictwie pracy oraz mogli dostać jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość wskaźnika była zróżnicowana. W 2017 roku osiągnął on wartość 19%, w 2018 roku zwiększył się o 17 pp., natomiast w 2019 roku kształtował się na poziomie 16%.

Wykres 35. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy i pracowników GOPS związane z rynkiem pracy:

- ▶ Większość mieszkańców uważa, że trudno lub bardzo trudno byłoby im znaleźć nową pracę na terenie Gminy;
- ▶ Ponad połowa mieszkańców nigdy nie korzystała z żadnych form aktywizacji zawodowej;
- ▶ Znaczna część pracowników GOPS stwierdziła, że Gmina powinna zwiększyć ilość organizowanych warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe przeznaczonych dla osób bezrobotnych.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- znaczny udział kobiet w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych;
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych;
- trudności w znalezieniu nowej pracy na terenie Gminy.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko

jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;

- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Promocja zatrudnienia wśród osób bezrobotnych oraz prowadzenie działań zwiększających szanse osób poszukujących pracy poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Organizacja szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania wsparcia finansowego na rozpoczęcie lub rozwój prowadzonej działalności gospodarczej.	Liczba osób objętych szkoleniami i poradnictwem.

2	Działania mające na celu aktywizację zawodową kobiet.	Liczba podjętych działań w celu aktywizacji zawodowej kobiet.
3	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.
4	Budowanie i wzmacnianie kompetencji oraz zachowań społecznych u osób i rodzin z problemem bezrobocia.	Liczba osób objętych programem wsparcia.
5	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
6	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
7	Współpraca gminy Duszniki z Powiatowym Urzędem Pracy oraz lokalnymi pracodawcami w zakresie zwiększania aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań w ramach współpracy poszczególnych instytucji.
8	Stworzenie odpowiedniej oferty reklamującej gminę Duszniki w celu pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.	Liczba pozyskanych przedsiębiorców.
9	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
10	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.
11	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP, UG.	NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

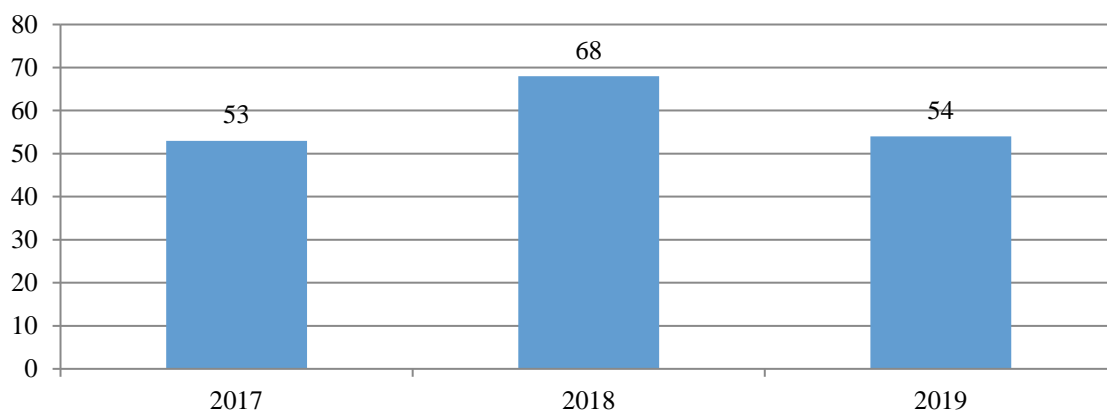
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy

społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Analizując dane dotyczące liczby rodzin, które zwróciły się po pomoc do GOPS można zauważyć, że w 2019 roku liczba ta kształtowała się na poziomie 54 rodzin, to oznacza spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 20,6%, natomiast w 2017 roku takich rodzin było 53.

Wykres 36. Liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 27 osób, tj. o 10% mniej niż w 2018 roku i o 6,9% mniej w stosunku do 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 23 – co oznacza spadek o 37,8% w stosunku do roku 2018 i 11,5% w stosunku do roku 2017. Zasiłki celowe pobierało natomiast 105 osób i jest to spadek o 5,4% w porównaniu do 2018 roku oraz o 4,5% w porównaniu do 2017 roku.

Tabela 19. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe, okresowe oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj zasiłku	2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
zasiłek stały	29	169 148	30	146 013	27	170 569
zasiłek okresowy	26	39 830	37	59 357	23	34 177
zasiłek celowy	110	148 296	111	145 808	105	149 317

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Mieszkańcy gminy Duszniki korzystali z programu finansowanego w zakresie dożywiania – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020. Głównym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych²³.

Program jest finansowany ze środków własnych Gminy, a także dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania Programu.

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Program skierowany jest do dzieci, uczniów i młodzieży, a także osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form:

- posiłek,
- świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności,
- świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Ponadto celem Programu jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole²⁴. W 2019 roku w gminie Duszniki świadczenie w formie posiłku otrzymało 9 osób i przeznaczono na to kwotę 4 052 zł.

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymało sześć gospodarstw domowych – tyle samo co w 2018 roku i o 40% mniej w porównaniu do roku 2017. W omawianym roku kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 15 634 zł.

²³ www.gov.pl/web/rodzina

²⁴ Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2020”

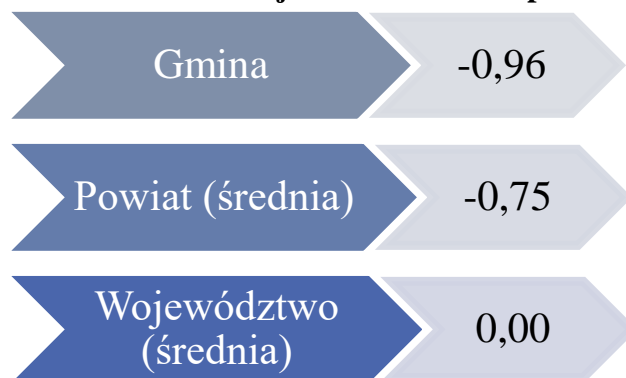
Tabela 20. Liczba gospodarstw domowych pobierających dodatki mieszkaniowe i ich kwota w złotych w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
liczba gospodarstw domowych	10	6	6
kwota świadczeń (zł)	14 146	11 240	15 634

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Duszniki na niższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu jak i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/ niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Duszniki wynosi on -0,96, natomiast na terenie powiatu -0,75.

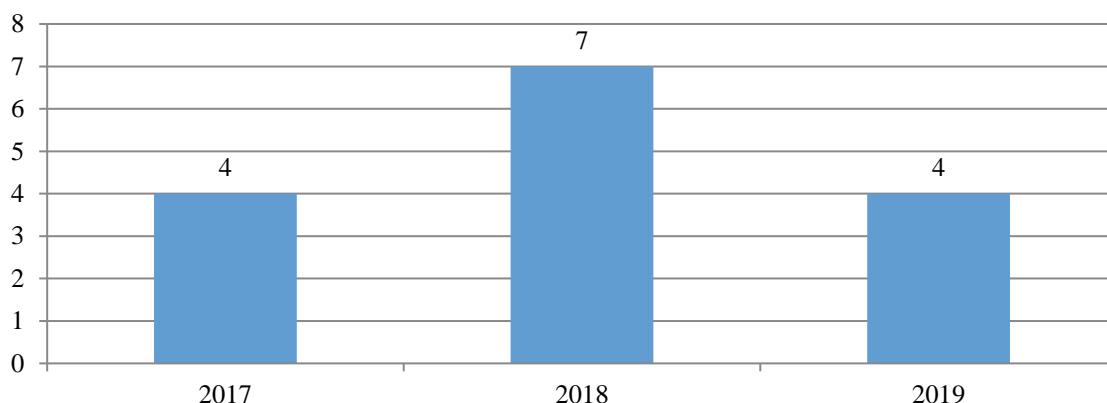
Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Duszniki, powiecie szamotulskim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku 4 mieszkańców z gminy Duszniki skorzystał z pomocy GOPS z tego powodu, czyli tyle samo co w 2017 roku, natomiast w roku 2018 – 7. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności wskazują na to, że problem ten nie występuje na terenie Gminy w dużym natężeniu.

Wykres 37. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezdomność w latach 2017-2019 w gminie Duszniki

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy i pracowników GOPS związane z problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego:

- ▶ Zdaniem połowy mieszkańców problem ubóstwa występuje w niedużej skali w gminie Duszniki;
- ▶ Co trzeci mieszkaniec Gminy doświadczył chociaż raz w życiu ubóstwa;
- ▶ 32% ankietowanych doświadczyło w swoim życiu odrzucenia.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych;
- przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczzonej bezradności
- deklaracja doświadczenia ubóstwa znacznej części mieszkańców Gminy.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;

- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wsparcie osób z problemem ubóstwa i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz włączenie społeczne tych osób.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.
2	Udostępnianie mieszkańcom materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba udostępnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
3	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
4	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.

5	Przeprowadzanie szkoleń podnoszących kwalifikacja zawodowe wśród osób z problemem ubóstwa.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach.
---	--	---

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	UG, NGO, PUP, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Zagwarantowanie dostępu do pomocy i dostępnych form wsparcia potrzebnych do pokonania problemu marginalizacji społecznej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
3	Wsparcie osób z problemem ubóstwa w prowadzeniu gospodarstwa domowego poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, którym przyznano zasiłki celowe i rzeczowe.
4	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 3

Tworzenie warunków do wychodzenia z problemu bezdomności w Gminie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Gminie oraz sytuacje osób bezdomnych.
2	Ułatwienie osobom bezdomnym dostępu do korzystania z publicznej służby zdrowia.	Liczba wniosków złożonych przez osoby bezdomne, NFZ lub podmioty lecznicze.
3	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
4	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG, PP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Gminie realizowane są przez policjantów z Posterunku Policji w Dusznikach.

W 2019 roku w gminie Duszniki stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 149 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 16,44 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców wszystkich przestępstw ogółem w Gminie wynosi 84% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców

gminy Duszniki najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 10,86 (wykrywalność 79%) oraz przeciwko mieniu – 5,94 (wykrywalność 64%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe – 2,11 (97%), o charakterze gospodarczym – 2,77 (88%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu – 0,26 (100%)²⁵.

Tabela 21. Rodzaje przestępstw i ich szacowana liczba w 2019 roku

Rodzaj przestępstwa	Szacowana liczba przestępstw
kryminalne	99
gospodarcze	25
drogowe	19
przeciwko życiu i zdrowiu	2
przeciwko mieniu	54

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Diagnoza problemów społecznych

Poniżej wyróżniono wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy związane z bezpieczeństwem:

- ▶ 33% mieszkańców Gminy ocenia swoją okolicę jako niebezpieczną;
- ▶ Większość mieszkańców czuje się raczej bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku (61%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowanie przestępstw kryminalnych na terenie Gminy;
- co trzecia osoba oceniająca swoją okolicę jako niebezpieczną.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzi do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/ konkretne instytucje;

²⁵ <https://www.polskawliczbach.pl>

- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie ilości działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
2	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności włamań i kradzieży.
3	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
4	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Liczba mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UG, PP.	NGO, GOPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
2. Utrzymujący się dodatni przyrost naturalny.
3. Położenie Gminy przy autostradzie A2.
4. Funkcjonowanie szkół podstawowych i przedszkoli.
5. Dodatnie saldo migracji ludności.
6. Spadek liczby osób długotrwale pobierających świadczenie.
7. Podejmowanie działań o charakterze kulturalnym.
8. Spadek wskaźnika deprivacji lokalnej w ostatnim roku.
9. Funkcjonowanie Klubu Seniora w gminie Duszniki.
10. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
11. Prowadzone działania o charakterze kulturalnym przez BPiCAK.
12. Funkcjonowanie Biblioteki Publicznej w Gminie.
13. Spadek liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy w ostatnich latach.
14. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.
15. Spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych.
16. Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
17. Przeprowadzenie programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego.
18. Spadek liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.
19. Działania licznych organizacji pozarządowych na terenie Gminy.
20. Dochody Gminy przewyższające wydatki w ostatnim roku.
21. Funkcjonowanie przychodni w Gminie.

SŁABE STRONY

1. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
2. Niewystarczająca liczba miejsc w Gminie przeznaczonych dla seniorów.
3. Brak funkcjonującego na terenie Gminy publicznego klubu dziecięcego / żłobka.
4. Brak działającej samopomocowej grupy wsparcia DDA na terenie Gminy.
5. Brak Świetlicy Środowiskowej w Gminie.
6. Brak funkcjonujących rodzin wspierających.
7. Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.
8. Długotrwała lub ciężka choroba jako główny powód udzielania pomocy i wsparcia rodzinom przez GOPS.
9. Większy udział kobiet w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej.
10. Słabo rozwinięta turystyka w Gminie.
11. Wzrost liczby rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
12. Większy udział kobiet w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP w Szamotułach.
13. Niska wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Duszniki.
14. Wysoki odsetek ankietowanych pracowników GOPS uważających, że skala problemu uzależnień wśród dorosłych mieszkańców jest wysoka.
15. Brak świadomości części mieszkańców na temat negatywnego wpływu spożywania alkoholu w trakcie ciąży.
16. Niedostateczny poziom dostosowania infrastruktury technicznej do osób niepełnosprawnych.
17. Trudność w znalezieniu nowej pracy.

22. Działanie Warsztatu Terapii Zajęciowej w gminie Duszniki.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Rozwój turystyki.2. Rozwój gospodarczy Gminy.3. Pozyskanie dodatkowych środków unijnych na rozwój Gminy.4. Promocja Gminy.5. Utworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.11. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.13. Organizowanie zajęć sportowych dla seniorów.14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.15. Wspieranie lokalnych rzemieślników.	<ol style="list-style-type: none">1. Starzejące się społeczeństwo.2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.3. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.4. Możliwe wykluczenie osób z niepełnosprawnościami.5. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.6. Występowanie czynników zwiększających ryzyko nasilenia się zjawiska uzależnień (ubóstwo, bezrobocie).7. Migracje zarobkowe mieszkańców Gminy.8. Zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży.9. Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.10. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Duszniki została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Duszniki dążąca do sprawnego rozwiązywania problemów społecznych i wspierania swoich mieszkańców w życiowych trudnościach, wykorzystująca potencjał lokalnego społeczeństwa; sprzyjająca rozwijaniu lokalnych działań społecznych i kulturalnych. Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki jest efektywnie działający system, uwzględniający potrzeby mieszkańców oraz stworzenie warunków zachęcających do zamieszkania w gminie Duszniki.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności gminy Duszniki jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;

- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest GOPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Duszniki.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowania wszystkim zainteresowanym podmiotom odpowiedzialnym za realizację zadań zawartych w strategii. Po uchwaleniu Strategii przez Radę Gminy, zostanie umieszczona na stronie internetowej Gminy.

6. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki

określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Posterunku Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez GOPS przy ścisłej współpracy z gminą Duszniki.

7. RAMY FINANSOWE

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Duszniki. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Duszniki. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Duszniki.

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2018	1 975 859
2	2019	2 117 362
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
3	2020	2 209 667
4	2021	2 264 909
5	2022	2 321 531
6	2023	2 379 570
7	2024	2 439 059
8	2025	2 500 035
9	2026	2 562 536
10	2027	2 626 599
11	2028	2 692 264
12	2029	2 759 571
13	2030	2 828 560

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DUSZNIKI NA LATA 2021-2030

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2018	193 950
2	2019	173 282
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
3	2020	182 000
4	2021	186 550
5	2022	191 214
6	2023	195 994
7	2024	200 894
8	2025	205 916
9	2026	211 064
10	2027	216 341
11	2028	221 749
12	2029	227 293
13	2030	232 975

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2018	11 172 291
2	2019	13 975 155
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
3	2020	16 969 057
4	2021	17 393 283
5	2022	17 828 116
6	2023	18 273 818
7	2024	18 730 664
8	2025	19 198 930
9	2026	19 678 904
10	2027	20 170 877
11	2028	20 675 149
12	2029	21 192 027
13	2030	21 721 828

8. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

8.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

8.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

8.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

8.4. OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2031 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

9. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Duszniki i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Duszniki, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla gminy Duszniki na 2021 rok
2. <http://bip2.wokiss.pl/duszniki/>
3. <http://www.bpicak.pl/>
4. <http://www.bpicak.pl/>
5. <http://www.duszniki.eu/>
6. <http://www.opsduszniki.pl/>
7. <http://www.osirduszniki.pl/>
8. <https://gops-duszniki.ssdip.bip.gov.pl/>
9. <https://poradnik.ngo.pl/>
10. <https://www.gov.pl/web/rodzina>
11. <https://www.polskieszlaki.pl/duszniki-wielkopolskie.html>
12. J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
13. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
14. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
15. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
16. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
17. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w Gminie Duszniki na 2020 rok (uchwała Rady Gminy Duszniki nr XVIII/124/2019 z dn. 22 października 2019 r.)
18. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok.
19. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach (uchwała Rady Gminy Nr XXIV/152/12 z dnia 26 czerwca 2012 roku).
20. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876)

VII. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

1. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Duszniki na mapie Polski	13
Rysunek 2. Gmina Duszniki na tle województwa wielkopolskiego	14
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Duszniki według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	18
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Duszniki alkoholu w latach 2017-2019.....	63
Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Duszniki, powiecie szamotulskim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku.....	91

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Duszniki z podziałem na płeć w latach 2017-2019	15
Tabela 2. Przyrost naturalny dla gminy Duszniki w latach 2017-2019	16
Tabela 3. Migracje na pobyt stały w gminie Duszniki w latach 2017-2019	16
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2017-2019	25
Tabela 5. Liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2016-2018	26
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie w porównaniu do powiatu w 2018 roku	28
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019	36
Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć	37
Tabela 9. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019	39
Tabela 10. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	43
Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019.....	50
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	50
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019	51
Tabela 14. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Duszniki wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019.....	62

Tabela 15. Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego i liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019	70
Tabela 16. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019	72
Tabela 17. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	79
Tabela 18. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Duszniki w latach 2017-2019 z podziałem na wiek.....	84
Tabela 19. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe, okresowe oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	89
Tabela 20. Liczba gospodarstw domowych pobierających dodatki mieszkaniowe i ich kwota w złotych w latach 2017-2019	91
Tabela 21. Rodzaje przestępstw i ich szacowana liczba w 2019 roku.....	96

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców gminy Duszniki	15
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019.....	17
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019.....	17
Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)....	19
Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	19
Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	20
Wykres 7. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2017-2019.....	21
Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego	22
Wykres 9. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	22
Wykres 10. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa.....	23
Wykres 11. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019.....	24
Wykres 12. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w gminie Duszniki oraz województwie wielkopolskim w latach 2017-2019	25
Wykres 13. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	35
Wykres 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Duszniki w latach 2017-2019.....	35
Wykres 15. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019	36
Wykres 16. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku	37
Wykres 17. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin).....	38

Wykres 18. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	43
Wykres 19. Liczba osób korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019	45
Wykres 20. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019	45
Wykres 21. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie w latach 2017-2019	46
Wykres 22. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	46
Wykres 23. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	50
Wykres 24. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w latach 2017-2019	51
Wykres 25. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie w latach 2017-2019	61
Wykres 26. Liczba osób, którym udzielono porad w Puncie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2017-2019	62
Wykres 27. Wartość sprzedanego na terenie gminy Duszniki alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017-2019 (w złotych).....	64
Wykres 28. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Duszniki na przestrzeni lat 2017-2019	64
Wykres 29. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019 w gminie Duszniki.....	72
Wykres 30. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019	78
Wykres 31. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019	78
Wykres 32. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019	83
Wykres 33. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani jako bezrobotni z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019	84
Wykres 34. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie w latach 2017-2019.....	85
Wykres 35. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019	86
Wykres 36. Liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2017-2019.....	89
Wykres 37. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezdomność w latach 2017-2019 w gminie Duszniki.....	92

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. , poz. 1876 z późn.zm.) nakłada na Gminę obowiązek opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszystkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją.

W tym stanie rzeczy, podjęcie uchwały dotyczącej uchwalania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Duszniki na lata 2021- 2030 jest w pełni uzasadnione.